ΕΝΗΜΕΡΩΤΙΚΟ ΔΕΛΤΙΟ ΙΟΥΝΙΟΣ 2015 68 ΤΕΥΧΟΣ

αΩ

ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ ΥΠΟΤΡΟΦΩΝ ΚΟΙΝΩΦΕΛΟΥΣ ΙΔΡΥΜΑΤΟΣ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ Σ. ΩΝΑΣΗΣ

Περιεχόμενα

Σημείωμα

Δραστηριότητες Υποτρόφων
- Επιτυχίες 2
- Σκηνοθεσία 4
- Χορός 5
- Εικαστικά 7

Ειδήσεις του Συνδέσμου
- Η εικόνα της πόλης 8
- Επανακατοικήσεις: Δεν είμαστε ξένοι στην ίδια πόλη 13
- Εκδρομή στον Εθνικό Δρυμό της Πάρνηθας 15

Ειδήσεις του Ιδρύματος
- Σεμινάριο για τη Wikipedia στη Βιβλιοθήκη του Ιδρύματος Ωνάση 19
- Το Ίδρυμα Ωνάση, χορηγός των μαθητικών Ολυμπιάδων 21

Ειδήσεις της Στέγης
- Μια επίσκεψη στην έκθεση «Παράξενες Πόλεις: Αθήνα» 22

Ειδήσεις του Θυγατρικού Ιδρύματος
- Νύχτα Φιλοσοφίας στη Νέα Υόρκη: Ένας δωδεκάωρος πνευματικός μαραθώνιος 25

Άρθρο
- Ο Μιχαήλ της Ρόδου και το χειρόγραφό του: Ένας Έλληνας στην υπηρεσία της Βενετίας του 15ου αιώνα 27
- Η τροφή ως πνεύμα και το πνεύμα ως τροφή στο Βυζάντιο 30

Βιβλιοπαρουσίαση
- Αχαρτογράφητα ρεύματα 31

Σημείωμα

Με τη μονοήμερη εκδρομή στο φαράγγι του Βουραϊκού και τα Καλάβρυτα στις 28 Ιουνίου 2015 ολοκληρώθηκε ο κύκλος εκδηλώσεων του Συνδέσμου Υποτρόφων πριν από τις θερινές διακοπές. Ήταν, κατά γενική παραδοχή, μια αξέχαστη εκδρομή στη φύση και στα ιστορικά ορόσημα της περιοχής, η οποία πέτυχε απόλυτα τον στόχο της: να ψυχαγωγήσει, να αναζωογονήσει και να συσφίξει τις σχέσεις μεταξύ των μελών του Συνδέσμου (περισσότερες λεπτομέρειες θα διαβάσετε στο επόμενο τεύχος του ΑΩ).

Λίγες ημέρες νωρίτερα, στις 9 Ιουνίου, διοργανώθηκε στη Στέγη Γραμμάτων και Τεχνών με μεγάλη επιτυχία και σημαντική προσέλευση η ημερίδα «Η Εικόνα της Πόλης». Συμμετείχαν αρχιτέκτονες, φωτογράφοι, εικαστικοί καλλιτέχνες, σκηνοθέτες και ιστορικοί, πολλοί από τους οποίους ήταν υπότροφοι του Ιδρύματος. Αμέσως μετά, πραγματοποιήθηκε η έκτακτη Γενική Συνέλευση του Συνδέσμου, από την οποία εξελέγη η Εφορευτική Επιτροπή, που ανέλαβε να διοργανώσει τις εκλογές του Συνδέσμου την Παρασκευή 25 Σεπτεμβρίου 2015.

Για πρώτη φορά δίνεται η δυνατότητα στα μέλη του Συνδέσμου να συμμετάσχουν στην εκλογική διαδικασία με τρεις εναλλακτικούς τρόπους: με αυτοπρόσωπη συμμετοχή στη Γενική Συνέλευση ή με επιστολική ψήφο ή με ηλεκτρονική ψηφοφορία διαδικτυακά. Σχετικές οδηγίες θα λάβουμε όλοι ταχυδρομικώς μαζί με το ψηφοδέλτιο και τους συνοδευτικούς φακέλους. Υποψηφιότητα για μέλος του Διοικητικού Συμβουλίου ή της Ελεγκτικής Επιτροπής μπορούν να υποβάλουν οι ενδιαφερόμενοι μέχρι τις 19 Αυγούστου 2015 στην ηλεκτρονική διεύθυνση: hsyrou.contact@onassis.gr (Περισσότερες λεπτομέρειες εδώ)

Ανάμεσα στις σημαντικές δράσεις του Συνδέσμου που θα αναμένουμε με ιδιαίτερο ενδιαφέρον την επόμενη «ακαδημαϊκή χρονιά» είναι η έκδοση των πρακτικών των δύο ημερίδων που διοργάνωσε ο Σύνδεσμος, «Η Φωτογραφημένη Πόλη» και «Η Εικόνα της Πόλης», σε έναν ενιαίο τόμο από τις εκδόσεις Ποταμός. Η έκδοση, την οποία επιμελούνται η Τιτίκα Καραβία και η Ηώ Πάσχου, αναμένεται το φθινόπωρο.

Επίσης, υπογράφηκε στις 24 Ιουνίου από τον γενικό γραμματέα της Βουλής, Γιώργο Θαλάσση, και τον πρόεδρο του Συνδέσμου Υποτρόφων, Θοδωρή Αναγνωστόπουλο, μνημόνιο συνεργασίας μεταξύ του Τμήματος Μπενακείου Βιβλιοθήκης και Συλλογών Πολιτικών Προσωπικοτήτων της Βουλής των Ελλήνων και του Συνδέσμου Υποτρόφων, με σκοπό τη συνδιοργάνωση της Έκθεσης «Γλωσσικές Διαδρομές στη Νέα Ελληνική», η οποία θα φιλοξενηθεί από τον Ιανουάριο του 2016 και μετά στο κτήριο της Βουλής της οδού Λένορμαν 218 (πρώην Δημόσιο Καπνεργοστάσιο).

Στόχος της έκθεσης είναι να φέρει τη γλωσσολογική γνώση κοντά στο ευρύ κοινό, διασυνδέοντας τις ανθρωπιστικές επιστήμες με τις νέες τεχνολογίες. Μέσα από γλωσσικά τεκμήρια, συμβατικά και ψηφιακά, θα παρουσιάζονται με ολοκληρωμένο τρόπο αξιοσημείωτες πλευρές της συγχρονικής παρουσίας της ελληνικής γλώσσας. Παράλληλα, προκειμένου να αποτελέσει πόλο έλξης για τα σχολεία πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, η έκθεση θα πλαισιώνεται από εκπαιδευτικό πρόγραμμα.

Την επιστημονική επιμέλεια της έκθεσης έχουν η Μαρία Καμηλάκη, υπάλληλος της Μπενακείου Βιβλιοθήκης και μέλος του Συνδέσμου, η οποία μετέχει στην τριμελή επιτροπή εργασίας μαζί με τη Γεωργία Κατσούδα, ερευνήτρια στο Κέντρον Ερεύνης των Νεοελληνικών Διαλέκτων και Ιδιωμάτων της Ακαδημίας Αθηνών, και την Πόπη Γεωργοπούλου, μουσειολόγο και μέλος του Συνδέσμου. Επίσης, την Επιτροπή Παρακολούθησης απαρτίζουν η Έφη Τσιότσιου, γενική διευθύντρια του Ιδρύματος Ωνάση, η Τιτίκα Καραβία, αντιπρόεδρος Β΄ του Συνδέσμου, η Χαρά Σύρου, υπεύθυνη του Συνδέσμου, η Μαρία Βλασσοπούλου, προϊσταμένη του Τμήματος Μπενακείου Βιβλιοθήκης και Συλλογών Πολιτικών Προσωπικοτήτων και μέλος του Συνδέσμου, η Ελένη Αντωναράκου, προϊσταμένη του Τμήματος Βιβλιοθήκης Πόλεως και Διαχείρισης Συστημάτων Βιβλιοθήκης, και η Πηνελόπη Λεβαντάκη, υπάλληλος του Τμήματος Προσωπικού της Διεύθυνσης Ανθρώπινου Δυναμικού και Επιμόρφωσης.

Τέλος, θα περιμένουμε να προσδιοριστεί η νέα ημερομηνία του καθιερωμένου καλοκαιρινού πάρτι, που είχε προγραμματιστεί για τις 4 Ιουλίου και αναβλήθηκε λόγω της διεξαγωγής του πρόσφατου δημοψηφίσματος.

Λήδα Μπουζάλη

Επιτυχίες

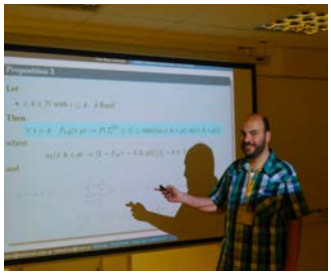
Κωνσταντίνος Δεστούνης

Ο υπότροφος πιανίστας Κωνσταντίνος Δεστούνης κατέκτησε το δεύτερο βραβείο στον 39ο Διεθνή Διαγωνισμό Πιάνου Grand Prix Maria Callas 2015, εξ ημισείας με τη Γερμανίδα σολίστ Maria Mazo. Πρώτο βραβείο δεν απονεμήθηκε και δεν έχει απονεμηθεί στην πρόσφατη ιστορία του διαγωνισμού. Ο υπότροφος ήταν ο νεότερος μεταξύ των διαγωνιζομένων. Η κριτική επιτροπή απαρτιζόταν από τον Dmitri Bashkirov (στη θέση του Προέδρου), τον Andrea Bonatta, τη Lilia Boyadjieva, τον Klaus Kaufmann, τον Γεώργιο-Εμμανουήλ Λαζαρίδη, τον Emmanuel Mercier, τον Μύρωνα Μιχαηλίδη, τον Hüseyin Sermet και τον Γιάννη Βακαρέλη.

Στις 25 Μαΐου 2015, στο Μέγαρο Μουσικής Αθηνών, οι φιναλίστ του τετάρτου γύρου του διαγωνισμού ερμήνευσαν το 2ο Κοντσέρτο του Ραχμάνινοφ με τη Συμφωνική Ορχήστρα της ΕΡΤ υπό τη διεύθυνση του Μιχάλη Οικονόμου. Η τελική φάση και η απονομή μεταδόθηκαν από την ΕΡΤ στις 31 Μαΐου 2015 και, στη συνέχεια, με τη συνεργασία της EBU, σε όλες τις χώρες της Ευρώπης. Ο συγκεκριμένος διαγωνισμός διακρίνεται για το ιδιαίτερα ευρύ ρεπερτόριο που απαιτεί από τους υποψηφίους: επτά κοντσέρτα για πιάνο και ορχήστρα, και ένα σόλο ρεσιτάλ.

Ο Κωνσταντίνος Δεστούνης προσκλήθηκε να παίξει στο 24ο Φεστιβάλ Ναυπλίου (Ιούνιος 2015) και στο Φεστιβάλ Olympus της Αγίας Πετρούπολης την άνοιξη του 2016. Είναι πτυχιούχος του Τμήματος Μουσικής Επιστήμης και Τέχνης του Πανεπιστημίου Μακεδονίας στην ειδίκευση Πιάνου, καθώς και διπλωματούχος Πιάνου της Schola Cantorum του Παρισιού και του Ελληνικού Ωδείου. Έχει τιμηθεί με το Βραβείο Ελένης Τιμ. Μυκονίου της Ακαδημίας Αθηνών, με το Χρυσό Μετάλλιο της Unesco, καθώς και με τιμητικές διακρίσεις από την Πρυτανεία του Πανεπιστημίου Μακεδονίας.

Έχει επίσης αποσπάσει πολλά βραβεία σε μουσικούς διαγωνισμούς, με κυριότερα το 1ο βραβείο στον Διεθνή Διαγωνισμό Southern Highlands 2013 της Αυστραλίας και το 2ο Βραβείο στον Πανευρωπαϊκό Διαγωνισμό Πιάνου της Βρέμης το 2012. Επιπλέον, έχει βραβευθεί στους διαγωνισμούς πιάνου De Bach au Jazz (Παρίσι), Music and Earth (Σόφια), Γιώργος Θυμής (Θεσσαλονίκη) κ.ά. Ως νικητής του Πανελλήνιου Διαγωνισμού της ΕΡΤ, εκπροσώπησε την Ελλάδα στον διαγωνισμό Νέων Μουσικών της Eurovision το 2010 στη Βιέννη. Ως σολίστ έχει συμπράξει με πολλές σημαντικές ορχήστρες, έχει δώσει ατομικά ρεσιτάλ και έχει εμφανιστεί στην Ελλάδα και το εξωτερικό, ενώ επίσης έχει ηχογραφήσει δύο δίσκους για τη Ραδιοφωνία της Βρέμης.

Δημήτρης Λυμπερόπουλος

Το Ελένειο Βραβείο Καλύτερης Διδακτορικής Διατριβής στην περιοχή της Στατιστικής για τη διετία 2013–2014 απονεμήθηκε στον Δημήτρη Λυμπερόπουλο από το Ελληνικό Στατιστικό Ινστιτούτο (ΕΣΙ). Η απονομή έγινε στις 15 Απριλίου 2015, στο πλαίσιο του 28ου Πανελλήνιου Συνεδρίου Στατιστικής.

Η διάκριση αυτή απονέμεται σε διδακτορικές διατριβές που υποστηρίχθηκαν επιτυχώς κατά τη διάρκεια συγκεκριμένης περιόδου στην Ελλάδα ή στο εξωτερικό στο ευρύτερο πεδίο της Στατιστικής. Το βραβείο θεσπίστηκε στη μνήμη της μικρής Ελένης Δάρα και προτάθηκε από τους γονείς της, τον καθηγητή Τρύφωνα Δάρα και τη σύζυγό του Πολυξένη, οι οποίοι είναι και οι χορηγοί του.

Το φετινό βραβείο περιλάμβανε, μεταξύ άλλων, πρόσκληση για παρουσίαση της έρευνας της διδακτορικής διατριβής στο 28ο Πανελλήνιο Συνέδριο Στατιστικής του ΕΣΙ. Το θέμα της διδακτορικής διατριβής του Δημήτρη Λυμπερόπουλου, που παρουσιάστηκε σε μία από τις εναρκτήριες ομιλίες του Συνεδρίου, ήταν το εξής: *Martingale – ισοδύναμες κατανομές πιθανότητας με εφαρμογές στις αρχές υπολογισμού ασφαλίστρου.*

Ο Δημήτρης Λυμπερόπουλος αφιέρωσε το βραβείο του στη μνήμη της αγαπημένης του θείας, Ιωάννας Λουλακούδη, την οποία έχασε προσφατα.

Επιτυχίες

Γεώργιος Μοστράτος

Η διδακτορική διατριβή του Γεώργιου Μοστράτου, με θέμα *Οι αετωματικές συνθέσεις των πελοποννησιακών ναών του 4ου αιώνα π.Χ.: Εικονογραφία, ερμηνεία και αποκατάσταση*, η οποία υποστηρίχθηκε στο Πανεπιστήμιο Αθηνών, έλαβε το Καυταντζόγλειο Βραβείο ως η καλύτερη διατριβή στο γνωστικό πεδίο της Αρχαιολογίας για το έτος 2013.

Ο Γεώργιος Μοστράτος σπούδασε Ιστορία και Αρχαιολογία στο Πανεπιστήμιο Αθηνών και ως φοιτητής έλαβε μέρος σε ανασκαφές στο Ασκληπιείον της Επιδαύρου και στην Πάρο, καθώς και στην καταγραφή ευρημάτων από τις ανασκαφές του Μετρό της Αθήνας. Στη συνέχεια, πραγματοποίησε μεταπτυχιακές σπουδές Κλασικής Αρχαιολογίας στο King's College του Πανεπιστημίου του Λονδίνου. Επί τέσσερα χρόνια εργάστηκε στη Συλλογή Γλυπτών του Εθνικού Αρχαιολογικού Μουσείου, όπου έλαβε μέρος στην οργάνωση των περιοδικών εκθέσεων «Πολύχρωμοι Θεοί: Χρώματα στα Αρχαία Γλυπτά» και «Πραξιτέλης», καθώς και της Μόνιμης Συλλογής των Κυπριακών Αρχαιοτήτων.

Με υποτροφία του Ιδρύματος Ωνάση εκπόνησε την προαναφερόμενη διδακτορική διατριβή στο Πανεπιστήμιο Αθηνών. Κατόπιν, εργάστηκε επί οκτώ μήνες (2013–2014) στο Ίδρυμα Μείζονος Ελληνισμού με το Πρόγραμμα «Ακαδημία Πλάτωνος: Οι Δρόμοι της Γνώσης». Επίσης, έλαβε την επαγγελματική ιδιότητα του ξεναγού μέσω του σχετικού ταχύρρυθμου σεμιναρίου από το Πανεπιστήμιο Αθηνών (2014). Επί του παρόντος, εργάζεται στη Διεύθυνση Εθνικού Αρχείου Μνημείων, συμμετέχοντας στη δημιουργία του Ψηφιακού Εθνικού Αρχείου Μνημείων, δηλαδή την ενιαία κωδικοποίηση της πολιτιστικής κληρονομιάς της Ελλάδας, μέσω της καθιέρωσης ενιαίου συστήματος καταγραφής, τεκμηρίωσης και διαχείρισης μνημείων.

Επί δώδεκα χρόνια (2004–2015) ο Γεώργιος Μοστράτος διδάσκει Αρχαίο Ελληνικό και Βυζαντινό Πολιτισμό σε αλλοδαπούς φοιτητές του Πανεπιστημίου Αθηνών, σε αρχαιολογικούς χώρους και μουσεία της Ελλάδας. Έχει λάβει μέρος σε διεθνή συνέδρια στην Ελλάδα, τη Μεγάλη Βρετανία και τις ΗΠΑ. Έχει δημοσιεύσει μελέτες σχετικές με θέματα αρχαίας ελληνικής πλαστικής και έχει συγγράψει πολλά λήμματα σε καταλόγους εκθέσεων.

Κωνσταντίνος Σεργάκις

Ο Κωνσταντίνος Σεργάκις εξελέγη πρόσφατα Επίκουρος Καθηγητής Εμπορικού Δικαίου στη Νομική Σχολή του Πανεπιστημίου της Γλασκώβης και θα αναλάβει τα καθήκοντά του στις αρχές Σεπτεμβρίου 2015. Ξεκίνησε την ακαδημαϊκή του πορεία από το Πανεπιστήμιο Paris Ouest Nanterre la Défense και συνέχισε στο Πανεπιστήμιο του Μπέντφορντσιρ, όπου και διετέλεσε διευθυντής τού μεταπτυχιακού προγράμματος στο Διεθνές Εμπορικό Δίκαιο. Το 2013 εξελέγη Λέκτορας στη Νομική Σχολή του Πανεπιστημίου του Μπρίστολ, όπου εργάστηκε και ως αναπληρωτής διευθυντής του μεταπτυχιακού προγράμματος.

Τα ερευνητικά του ενδιαφέροντα σχετίζονται με το δίκαιο των εταιρειών, το ευρωπαϊκό χρηματιστηριακό δίκαιο και την εταιρική διακυβέρνηση. Έχει συμμετάσχει σε διάφορα διεθνή συνέδρια και δημοσιεύει άρθρα του σε αγγλικά και γαλλικά, διεθνώς αναγνωρισμένα, περιοδικά. Ο Κωνσταντίνος Σεργάκις είναι κάτοχος πτυχίου Νομικής από το Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών, μεταπτυχιακού τίτλου σπουδών στο Δίκαιο των Διεθνών Επιχειρήσεων από το Πανεπιστημιακό Κολέγιο του Λονδίνου, καθώς και διδακτορικού διπλώματος από το Πανεπιστήμιο Paris 1 Panthéon-Sorbonne. Διεκπεραίωσε τις μεταπτυχιακές και διδακτορικές του σπουδές με υποτροφία του Ιδρύματος Ωνάση.

Σκηνοθεσία

Γρηγόρης Βαρδαρινός

Η μικρού μήκους ταινία *The Noir Project*, την οποία σκηνοθέτησε ο Γρηγόρης Βαρδαρινός, συμμετείχε στο διαγωνιστικό τμήμα επτά διεθνών φεστιβάλ κινηματογράφου στην Ελλάδα και στο εξωτερικό, από την πρεμιέρα της στη Δράμα, τον Σεπτέμβριο του 2014, έως και τον Φεβρουάριο του 2015.

Ειδικότερα, η ταινία απέσπασε Τιμητική Διάκριση στο Διεθνές Φεστιβάλ Ταινιών Μικρού Μήκους Θεσσαλονίκης, καθώς και Βραβείο Σεναρίου στο Διεθνές Φεστιβάλ Ταινιών Μικρού Μήκους Αθήνας. Επιπλέον, η ταινία, διάρκειας 26 λεπτών, προβλήθηκε σε πανελλαδική τηλεοπτική πρεμιέρα από τη συνδρομητική τηλεόραση του ΟΤΕ TV, σε ζώνη υψηλής τηλεθέασης, τον Νοέμβριο του 2014 και τον Μάρτιο του 2015.

Η ταινία *The Noir Project*, η οποία έχει θέμα την ενδοοικογενειακή βία, προβλήθηκε σε ημερίδες ευαισθητοποίησης και ενημέρωσης του κοινού σε μεγάλες πόλεις της Ελλάδας, με αφορμή την Παγκόσμια Ημέρα Εξάλειψης της Βίας κατά των Γυναικών (25 Νοεμβρίου), την Παγκόσμια Ημέρα της Γυναίκας (8 Μαρτίου), τη Γιορτή της Μητέρας (10 Μαΐου) και την Παγκόσμια Ημέρα Οικογένειας (15 Μαΐου). Περισσότερες αντίστοιχες δράσεις έχουν προγραμματιστεί για το υπόλοιπο του έτους 2015, με στόχο η ταινία να προβληθεί σε όλους τους νομούς της Ελλάδας.

Δείτε το trailer της ταινίας.

Ιόλη Ανδρεάδη

Μια επίσκεψη στην πολύ ενδιαφέρουσα έκθεση που παρουσιάστηκε πέρσι στο μουσείο Orsay στο Παρίσι με τίτλο «Van Gogh, ο αυτόχειρας της κοινωνίας» έδωσε το έναυσμα στην ταλαντούχα σκηνοθέτρια Ιόλη Ανδρεάδη να δημιουργήσει ένα θεατρικό έργο. Ο λόγος, για την παράσταση με τίτλο «Artaud/Van Gogh, avec un pistolet», που ανέβηκε αρχικά ως αναλόγιο και, στη συνέχεια, στις 31 Ιανουαρίου 2015, έκανε πρεμιέρα στην ολοκληρωμένη της μορφή στο θέατρο Σημείο.

Παρίσι 1947. Ενα αληθινό γεγονός. Ο Γάλλος ηθοποιός και σκηνοθέτης Antonin Artaud, ύστερα από εννέα χρόνια ψυχιατρικού εγκλεισμού, δίνει διάλεξη με τίτλο «Van Gogh, ο αυτόχειρας της κοινωνίας» σε ένα αμφιθέατρο γεμάτο με διάσημους διανοουμένους και ψυχιάτρους της εποχής. Αναζητώντας στους πίνακες, στις σημειώσεις και στην αλληλογραφία του μεγάλου ζωγράφου τα αίτια της αυτοχειρίας του, υποπτεύεται πως οι πραγματικοί αυτουργοί βρίσκονται ανάμεσα στο ακροατήριό του.

«Επέλεξα να ανεβάσω το κείμενο αυτό γιατί με ενδιαφέρει το πώς ένας χαρακτήρας, ο Artaud, μιλάει για τη ζωή ενός άλλου, του Van Gogh: τον υπερασπίζεται, τον αθωώνει και παίρνει δύναμη από το φως που υπάρχει μέσα στο σκοτάδι του ζωγράφου», λέει σε συνομιλία της με την εφημερίδα *Καθημερινή* η Ιόλη Ανδρεάδη. «Ο Van Gogh ζωγράφιζε με τρελούς ρυθμούς ενώ ταυτόχρονα πονούσε ψυχικά. Αυτή η δύναμη που αντλεί ο Artaud τον κάνει να σκεφτεί ο ίδιος φωτεινά και να αντιμετωπίσει, έστω και μόνο για τη διάρκεια μιας διάλεξης, το δικό του σκοτάδι».

Στο έργο, το σημαντικό ήταν να ανακαλυφθεί ο τρόπος σκέψης του χαρακτήρα, να ακουστεί το κείμενο, να μη χρησιμοποιηθεί κάποιο φτιασίδι, κάποιο τέχνασμα. Σε μια παράσταση «γυμνή» ο θεατής παρακολουθεί έναν άνθρωπο επί σκηνής, τον Artaud, να μιλάει για έναν άλλον άνθρωπο, τον Van Gogh, τον οποίο θαυμάζει και με τον οποίο ταυτίζεται. Ερμήνευσε ο Ιωάννης Παπαζήσης.

«Γενικότερα, με ενδιαφέρει η δημιουργία συνόλων, όπου δεν υπάρχει πρώτος ρόλος και δεύτερος, αλλά όλοι οι χαρακτήρες έχουν την ίδια αξία», τονίζει η Ιόλη Ανδρεάδη, για να προσθέσει ότι το θέμα που της αρέσει είναι «ο άνθρωπος που δεν ανήκει στο περιβάλλον του, που δεν νιώθει άνετα μέσα στην κοινωνία του, ο διαφορετικός».

Έχοντας εργαστεί κυρίως στο εξωτερικό, η Ιόλη Ανδρεάδη είναι γνωστή περισσότερο για τη δουλειά της στο πλαίσιο του εργαστηρίου World Wide Lab και λιγότερο για τα έργα που έχει σκηνοθετήσει στην Αθήνα, ανάμεσα στα οποία, ωστόσο, ξεχωρίζει η παράσταση *Κασσία*, με βάση ένα δικό της κείμενο εμπνευσμένο από τη μορφή της Κασσιανής.

Χορός

Μάχη Δημητριάδου-Lindahl

Η ομάδα χορού Ασώματες Δυνάμεις της υποτρόφου χορογράφου Μάχης Δημητριάδου-Lindahl παρουσίασε πρόσφατα το χορόδραμα *Αντιγόνη*, βασισμένο στην ομώνυμη τραγωδία του Σοφοκλή. Τέσσερις χορευτές και δύο μουσικοί, εναλλάσσοντας τους ρόλους των τραγικών ηρώων με αυτόν του Χορού, έρχονται να αφηγηθούν την ιστορία της Αντιγόνης μέσα από τη γλώσσα του σώματος και της μουσικής. Η παράσταση ανέβηκε στις 25, 26 και 27 Ιουνίου 2015 στη Στέγη Χορού Λευκωσίας.

«Η *Αντιγόνη*, σημειώνει η χορογράφος, έργο κατεξοχήν αντιπολεμικό και αντιεξουσιαστικό, στοχάζεται γύρω από την ανθρώπινη φύση, την ύβρη, τη βία, τη συμπόνια, τον θάνατο, το επέκεινα. Η Αντιγόνη αγκαλιάζει με ανθρωπιά, νικητές και νικημένους, στέκεται κριτικά απέναντι στον παραλογισμό της εξουσίας και αρνείται να απανθρωποποιηθεί. Με τη φράση της «εγώ γεννήθηκα για να αγαπώ και όχι για να μισώ» επιλέγει έναν δρόμο που ορίζεται από το ηθικό δίκαιο και από αυτό που αποκαλεί «θείο νόμο».

»Η φωνή της καρδιάς τής υποβάλλει πράξεις που την οδηγούν στον θάνατο αλλά μαζί της συμπαρασύρει και όλο το σαθρό οικοδόμημα της εξουσίας του Κρέοντα. Η Αντιγόνη γίνεται σύμβολο ηθικής ακεραιότητας και θάρρους που εμπνέει γενιές και γενιές, από τότε μέχρι σήμερα. Όποια μορφή και να διαλέξει κάποιος για να «ξαναπεί» την ιστορία, το ίδιο το κείμενο τον καθοδηγεί και τον αφήνει πλουσιότερο και πιο ευαισθητοποιημένο, ηθικά και αισθητικά.

»Η χορογραφική προσέγγιση της τραγωδίας μάς έδωσε την ευκαιρία να διερευνήσουμε το «σώμα» του λόγου, τις χειρονομίες, τις εκφράσεις, τη δυναμική του χώρου και των σχέσεων, καθώς και να ανασύρουμε μνήμες κιναισθητικές που συναντούν αρχετυπικές μορφές. Τα μέσα της έκφρασής μας είναι το σώμα και ο ήχος. Με αυτά τα εργαλεία προσπαθήσαμε να ενσαρκώσουμε την εξέγερση, το θάρρος, τον πόνο, τη σύγκρουση, τη βία της εξουσίας, τον έρωτα, την απόγνωση, τον θρήνο, τη συντριβή. Περνώντας από τους ρόλους στον Χορό, χορευτές και μουσικοί πλησιάσαμε δονήσεις και μεγέθη μεγαλύτερα από εμάς, διαχρονικά και πανανθρώπινα. Μπήκαμε σε μονοπάτια δύσκολα και πρωτόγνωρα, όμως βγαίνουμε πλουσιότεροι και ευγνώμονες για το ταξίδι».

Η σκηνοθεσία, η δραματουργία και η χορογραφική διεύθυνση ήταν της Μάχη Δημητριάδου-Lindahl, η μουσική σύνθεση και ερμηνεία του Γιώργου Κολιά και του Δημήτρη Σπύρου, τα σκηνικά και τα κουστούμια της Έλενας Κατσούρη. Ερμήνευσαν ο Λοΐζος Κωνσταντίνου, η Αλεξία Νικολάου, η Φούλη Στυλιανίδου και ο Παναγιώτης Τοφή. Η παραγωγή ήταν της ομάδας χορού Ασώματες Δυνάμεις, με την υποστήριξη των Πολιτιστικών Υπηρεσιών του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού της Κύπρου, στο πλαίσιο του προγράμματος Τερψιχόρη 2015 για την έρευνα και την ανάπτυξη του χορού.

Δείτε το σχετικό βίντεο.

Χορός

Γιάννης Μανταφούνης

Ο Γιάννης Μανταφούνης, με πληθωρική παρουσία στις σκηνές της Ευρώπης και της Ασίας, τόσο ως performer όσο και ως χορογράφος, συνοδευόμενος από την Έλενα Giannotti, σημαντική αυτοσχεδιάστρια και ερμηνεύτρια της Rosemary Butcher επί δέκα χρόνια, βρέθηκαν τον Απρίλιο στην Ελλάδα, για να παρουσιάσουν το έργο *ApersonA*. Το έργο έκανε πρεμιέρα στη Γενεύη τον Νοέμβριο του 2014. Ο προηγούμενος σταθμός ήταν στην Αμβέρσα στις 24 Απριλίου 2015. Στις 29 και 30 του ίδιου μήνα, η παραγωγή ανέβηκε στην Αθήνα, στο Κέντρο Χορού Ι. και Ρ. Ντάνκαν και, στις 3 Μαΐου, στο Δημοτικό Θέατρο της Πάτρας.

Στο έργο *ApersonA*, δύο άτομα, δύο χορευτές, ένα ντουέτο ιδιαίτερης εκφραστικότητας που αποπνέει μια ευδαιμονική αίσθηση ελευθερίας, υφαίνει πολλαπλές σχέσεις, οικειοποιείται όλα όσα δεν επιτρέπονται και διασκεδάζει πέρα από το καλό γούστο. Ο Γιάννης Μανταφούνης δηλώνει για την παράσταση:

«Το ApersonA είναι μια απόπειρα συνένωσης μιας βαθιάς επιθυμίας συγχώνευσης του συγκινησιακού μας εαυτού με τη δημιουργική διαδικασία ενός έργου. Στην προσπάθεια αυτήν, η κίνηση του σώματος λειτουργεί σαν οδηγός που δείχνει σε εμάς και στο σώμα μας τη συγκινησιακή πραγματικότητα που μας περικλείει. Καταστάσεις που δημιουργούν κίνηση, κινήσεις που βιώνονται σαν συναισθήματα και μαζί ο συνδυασμός τους γίνονται ζωντανοί χαρακτήρες σε ένα περιβάλλον που αναζητεί ένα σώμα που μπορεί να θεωρηθεί πως υπάρχει, έναν ρόλο που μπορεί να παιχτεί. Προχωρώντας με αυτόν τον τρόπο σε μια λεπτή ισορροπία μεταξύ θεατρικών, μουσικών, δραματικών διαστρωματώσεων, το *ApersonA* αναδύεται μέσα από ένα πολυεπίπεδο σύμπαν και γίνεται ένα έργο τέχνης που, ενόσω εκτίθεται, αναδεικνύει τη σημασία του να παραδίδεσαι σε μια κατά φαντασίαν στιγμή έντασης».

Ο Γιάννης Μανταφούνης σπούδασε Χορό στην Κρατική Σχολή Ορχηστικής Τέχνης και στο Conservatoire National Supérieur στο Παρίσι. Προτού εργαστεί ως ανεξάρτητος χορογράφος, ήταν μέλος του Μπαλέτου της Όπερας του Γκαίτεμποργκ, του Nederlands Dans Theater II και, από το 2005, της ομάδας του William Forsythe. Είναι συνιδρυτής της ομάδας Lemurius και της κολεκτίβας mamaza, δημιουργώντας έργα τα οποία έχουν παρουσιαστεί σε θέατρα και φεστιβάλ σε πολλές χώρες της Ευρώπης και της Ασίας.

Ο υπότροφος ήταν φιλοξενούμενος καλλιτέχνης μαζί με το trio MAMAZA στο θέατρο deSingel της Αμβέρσας για την περίοδο 2011 - 2012. Την επόμενη περίοδο, 2012 - 2013, είχε την υποστήριξη του δικτύου RESO Swiss for Dance, του ευρωπαϊκού προγράμματος Modul Dance και του Kultur Stiftung des Bundes, ως φιλοξενούμενος καλλιτέχνης στο Kunstlerhaus της Φραγκφούρτης. Σήμερα συνεχίζει τον κύκλο συνεργασιών του με την Έλενα Giannotti στο έργο *ApersonA*, το οποίο δημιούργησαν το 2014, την performative εγκατάσταση *One One One* με την Aoife McAtamney, ένα νέο έργο σε συνεργασία με τον Laurent Chétouane το 2015, και ένα νέο έργο, *A Real Case Of Nothing*, με τους Bruce Myers, την Έλενα Giannotti και τη Roberta Mosca το 2016. Παράλληλα, διδάσκει Αυτοσχεδιασμό και Χορογραφία από τη σκοπιά μιας αρχαίας φόρμας πολεμικής τέχνης, του «Budo», και δημιουργεί έργα για σχολές ή ομάδες, όπως το Junior Ballet της Γενεύης, τη Σχολή Palucca της Δρέσδης, το Πανεπιστήμιο της Φραγκφούρτης, το CFC Γενεύης, το P.A.R.T.S. στις Βρυξέλλες, La Manufacture στη Λωζάννη κ.ά.

Εικαστικά

Γιώργος Κουτσούρης

Εφαρμόζοντας τις γνώσεις του στη Μηχανολογία, την Ακουστική και τη Μουσική, ο Γιώργος Κουτσούρης δημιουργεί έργα σύγχρονης τέχνης, όπου η κίνηση και ο ήχος έχουν πρωταγωνιστικό ρόλο. Το 2009, με υποτροφία από το Ίδρυμα Ωνάση έφυγε για μεταπτυχιακές σπουδές στη Δανία, στον τομέα της Ακουστικής. Με την αποφοίτησή του άρχισε να εργάζεται ως ερευνητής και ακουστικός σχεδιαστής χώρων. Παράλληλα, ξεκίνησε να πειραματίζεται με τον συνδυασμό μηχανικής και τέχνης.

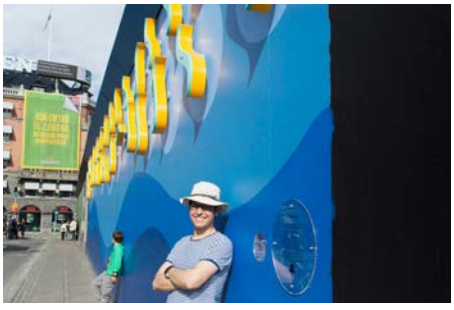
Τον Ιούνιο του 2014, η εταιρεία Μετρό της Κοπεγχάγης χρηματοδότησε την εγκατάσταση του έργου *Rotating Waves (Περιστρεφόμενα Κύματα)*, το οποίο επαναδημιουργεί το φυσικό περιβάλλον εντός του αστικού χώρου. Το έργο εκτέθηκε επί επτά μήνες. Ένα σύνολο από έλικες γεμισμένους με χάντρες τοποθετήθηκαν σε ένα από τα τείχη περίφραξης των νέων σταθμών του Μετρό, σε μήκος 20 μέτρων. Κάθε έλικας μπορούσε να περιστραφεί με την πνοή του ανέμου. Κατά την περιστροφή του, η κίνηση των χαντρών εντός του δημιουργούσε ήχους παρόμοιους με ήχους κυμάτων σε μιαν ακτή γεμάτη βότσαλα. Η συνολικά στοχαστική κίνηση των ελίκων συνέθετε ένα ηχοτοπίο θάλασσας στο θορυβώδες κέντρο της πόλης.

Τον ερχόμενο Μάιο, ο καλλιτέχνης εγκατέστησε ένα ακόμη έργο στο Μετρό της Κοπεγχάγης με στόχο να ενθαρρύνει την άμεση επικοινωνία μεταξύ των πολιτών σε μια κατά τα άλλα ευρέως ψηφιοποιημένη εποχή. Το έργο, με τίτλο *Speaking Labyrinth (Λαβύρινθος Ομιλίας)*, αποτελείται από ένα σύνολο οπών σε ένα γωνιακό τείχος, οι οποίες διασυνδέονται με σωληνώσεις στο πίσω μέρος του τείχους. Οι σωληνώσεις επιτρέπουν τη διάδοση του ήχου από μια οπή σε μιαν άλλη, έτσι ώστε η ομιλία προς μία οπή στη μία πλευρά του γωνιακού τείχους να ακούγεται από μιαν απρόβλεπτη οπή στην άλλη πλευρά του. Συγγενείς, φίλοι ή ακόμη και άγνωστοι μεταξύ τους επισκέπτες προσκαλούνται να αρχίσουν έναν διασκεδαστικό διάλογο από τις δύο πλευρές του τείχους, δίχως οπτική επαφή, παρά μόνο με την αμεσότητα της φυσικής τους φωνής.

Περισσότερες πληροφορίες στον προσωπικό του ιστότοπο.

Η εικόνα της πόλης

ΓΡΑΦΕΙ Η ΗΩ ΠΑΣΧΟΥ

Μεγάλη επιτυχία σημείωσε η ημερίδα με θέμα τις οπτικές μιας άλλης Αθήνας στη Στέγη Γραμμάτων και Τεχνών

Ο Σύνδεσμος Υποτρόφων του Ιδρύματος Ωνάση, μετά την επιτυχημένη ημερίδα που διοργάνωσε σε συνεργασία με το Ίδρυμα τον Νοέμβριο του 2013, με θέμα τη φωτογραφία και την πόλη της Αθήνας, επανήλθε φέτος τον Ιούνιο με μια διευρυμένη θεματική. Αυτήν τη φορά, προσκεκλημένοι από όλο το φάσμα των επιστημών και των τεχνών μάς «ξενάγησαν» με τις ομιλίες τους σε μια διαφορετική Αθήνα, όχι μόνο μέσα από τη φωτογραφία, αλλά και μέσα από τον κινηματογράφο, το θέατρο, τη λογοτεχνία, την αρχιτεκτονική και τις σύγχρονες εικαστικές προσεγγίσεις.

Στόχος της ημερίδας, η οποία διοργανώθηκε στις 9 Ιουνίου στη Στέγη Γραμμάτων και Τεχνών, ήταν να ξαναδούμε την πόλη της Αθήνας εκ των έσω, να ανακαλύψουμε τις μικρές της πόλεις, τις γειτονιές, την ιστορία και τις αφηγήσεις της. Στην προσπάθεια αυτή διερευνήθηκαν από τους ομιλητές τα ακόλουθα ερωτήματα:

– Πώς μπορούμε να αποτυπώσουμε την πόλη μας τη νύχτα;
– Με ποιον τρόπο το θεατρικό σκηνικό παραπέμπει και αναδεικνύει τον μεταβαλλόμενο αθηναϊκό αστικό χώρο και τη δυναμική των σχέσεων που αναπτύσσονται στο πλαίσιό του;
– Πώς επανακαθορίζεται η ταυτότητα της Αθήνας σε κείμενα της μετανεωτερικής λογοτεχνίας μέσα από τη ματιά του περιπλανωμένου στην πόλη αφηγητή;
– Πόσο καλά γνωρίζουμε τις αθηναϊκές στοές;
– Ποια η σχέση της πόλης με τα αρχαία μνημεία;

Με στόχο τον επαναπροσδιορισμό της σχέσης μας με την καθημερινότητα του αστικού τοπίου, οι ομιλητές της ημερίδας μάς παρουσίασαν την Αθήνα, ο καθένας με τη δική του ματιά, καλλιτεχνική, θεωρητική, διεπιστημονική ή διακλαδική. Ιδιαίτερη αναφορά έγινε στο έργο νέων δημιουργών που ζουν και σπουδάζουν στην Αθήνα, στον τρόπο που την ανακαλύπτουν βήμα-βήμα φωτογραφίζοντας, αλλά και στο πώς την προσεγγίζουν οι καθηγητές τους στο Τμήμα Φωτογραφίας και Οπτικοακουστικών Μέσων του ΤΕΙ Αθήνας (Νίκος Αποστολόπουλος, Γιάγκος Αθανασόπουλος, Κώστας Θωμόπουλος). Παράλληλα, η προσέγγιση των ερασιτεχνών φωτογράφων, των τουριστών αλλά και των κατοίκων ως πηγή έμπνευσης προσέδωσε μια καινούργια ανάγνωση στις φωτογραφίες του παρελθόντος των ερασιτεχνών της δεκαετίας του 1960 (Ηώ Πάσχου).

Στην εκδήλωση συμμετείχαν, με τις πρωτότυπες ομιλίες τους, η Ιωάννα Κονδύλη, επίκουρη καθηγήτρια Αστικού Δικαίου του Πανεπιστημίου Αθηνών, οι θεωρητικοί λογοτεχνίας Τιτίκα Καραβία, εντ. διδάσκουσα στο Ανοικτό Πανεπιστήμιο Κύπρου, και Πέγκυ Καρπούζου, λέκτορας του Πανεπιστημίου Αθηνών, και οι αρχιτέκτονες Μαρία Μοίρα και Μάγδα Σγουρίδη. Ο διακεκριμένος Έλληνας σκηνοθέτης Λάκης Παπαστάθης μάς προσέφερε ένα ξεχωριστό ταξίδι στον χρόνο με θέμα τις συνεχείς μεταμορφώσεις της πλατείας Ομονοίας μέσα από ένα εκπληκτικό ντοκιμαντέρ με τη σφραγίδα του «Παρασκηνίου».

Από τη σκοπιά των εικαστικών, οι καλλιτέχνες υπότροφοι Θοδωρής Ζαφειρόπουλος, Εριφύλη Βενέρη (μαζί με τον Λουκά Μπαρτατίλα) και Edyta Masior ανέδειξαν ευρηματικά με τις παρουσιάσεις τους τη σημασία της εμπειρίας του ταξιδιού σε άλλες ευρωπαϊκές χώρες ως στοιχείο επαναπροσδιορισμού της ίδιας της σχέσης μας με την πόλη των Αθηνών.

Ο υπότροφος φωτογράφος Νίκος Αποστολόπουλος παρουσίασε το έργο της Ομάδας Ζεύξις

Η Ιωάννα Κονδύλη μίλησε για την εικόνα της Αθήνας μέσα από το νεοελληνικό θέατρο

Η εικόνα της πόλης

ΓΡΑΦΕΙ Η ΗΩ ΠΑΣΧΟΥ

Η θεωρητικός Λογοτεχνίας Τιτίκα Καραβία μίλησε για τις μετανεωτερικές όψεις της Αθήνας στη λογοτεχνία

Σημαντικός και καθοριστικός υπήρξε ο ρόλος των συντονιστών στις συνεδρίες της ημερίδας, οι οποίοι με τις ερωτήσεις τους και τα συμπεράσματά τους δημιούργησαν ένα κλίμα διαλόγου μεταξύ του κοινού και των ομιλητών. Την πρώτη και την τελευταία συνεδρία, οι οποίες ήταν αφιερωμένες στη φωτογραφία και στην τέχνη, συντόνισε η εικαστικός Αγγελική Σβορώνου. Τη δεύτερη, με ένα ταξίδι περιπλάνησης στην πόλη μέσα από το θέατρο, τη λογοτεχνία και την αρχιτεκτονική, συντόνισε ο Κώστας Τσιαμπάος, λέκτορας στη Σχολή Αρχιτεκτόνων Μηχανικών του ΕΜΠ. Στην τρίτη συνεδρία απολαύσαμε τον διάλογο του Τάσου Μπουλμέτη με τον Λάκη Παπαστάθη, ενώ στην προτελευταία συνεδρία, ο καθηγητής Θεωρίας της Αρχιτεκτονικής του ΕΜΠ Παναγιώτης Τουρνικιώτης συνέδεσε τις παρουσιάσεις που αφορούσαν τη μελέτη της πόλης ως αρχειακό υλικό.

Τέλος, θα πρέπει να επισημάνουμε την παρουσία στην εκδήλωση του Γάλλου καθηγητή Ιστορίας της Αρχιτεκτονικής του Πανεπιστημίου Paris 1 Panthéon-Sorbonne Jean-Philippe Garric, υπεύθυνου του ερευνητικού προγράμματος LABEX CAP, ο οποίος, μέσα από το παράδειγμα ενός συγκεκριμένου φωτογραφικού αρχείου, αυτού της Ρώμης του 19ου αιώνα, μας προσδιόρισε την ανάγκη επανερμηνείας της Αθήνας με βάση την ιστορία της, εξετάζοντας φωτογραφίες που δεν έχουν ακόμη μελετηθεί και βρίσκονται σε αρχαιολογικές συλλογές ή μουσεία.

Ο καθηγητής Κώστας Θωμόπουλος παρουσίασε νυχτερινά τοπία της πρωτεύουσας

Ο καθηγητής Γιάγκος Αθανασόπουλος παρουσίασε ένα Αθηναϊκό οδοιπορικό

Η εικόνα της πόλης

ΓΡΑΦΕΙ Η ΗΩ ΠΑΣΧΟΥ

Η αρχιτέκτων Μαρία Μοίρα μίλησε με θέμα «Αναζητώντας την ηδονή του τόπου μέσα από τη φωτογραφική εικονογραφία της πόλης»

Ο συντονιστής Τάσος Μπουλμέτης με τον σκηνοθέτη Λάκη Παπαστάθη

ο καθηγητής Jean-Philippe Garric παρουσίασε ένα φωτογραφικό πορτρέτο της Ρώμης

Η εικόνα της πόλης

ΓΡΑΦΕΙ Η ΗΩ ΠΑΣΧΟΥ

Από αριστερά, η εικαστικός Edyta Masior, ο αρχιτέκτων Λουκάς Μπαρτατίλας, η εικαστικός εριφύλη Βενέρη, ο εικαστικός Θεόδωρος Ζαφειρόπουλος και η συντονίστρια εικαστικός Αγγελική Σβορώνου

Η φωτογράφος Ηώ Πάσχου «είδε» την Αθήνα μέσα από το βλέμμα των ερασιτεχνών φωτογράφων

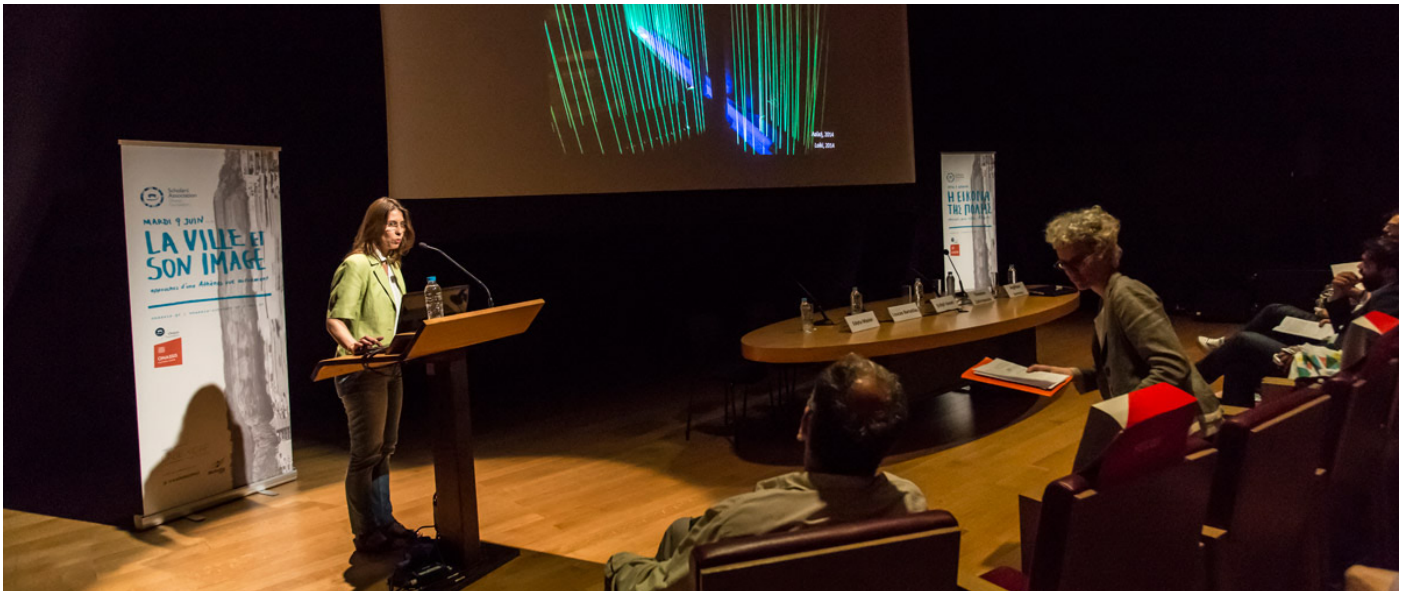
Η εικαστικός Edyta Masior είναι υπότροφος του Ιδρύματος Ωνάση

Η εικόνα της πόλης

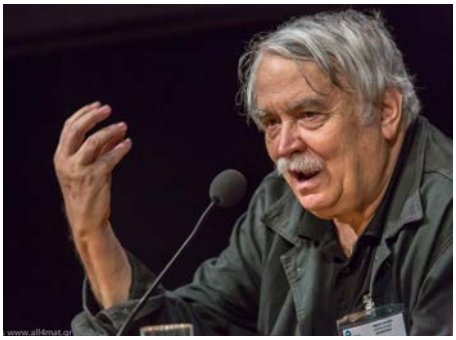
ΓΡΑΦΕΙ Η ΗΩ ΠΑΣΧΟΥ

Από αριστερά η φωτογράφος Ηώ Πάσχου, η αρχιτέκτων Μάγδα Σγουρίδη, ο καθηγητής Ιστορίας της Αρχιτεκτονικής Jean-Philippe Garric και ο καθηγητής Παναγιώτης Τουρνικιώτης

Η εικαστικός Edyta Masior παρουσίασε την ενότητα των έργων της με θέμα Cité, City Stories

Ο Λάκης Παπαστάθης παρουσίασε την πλατεία Ομονοίας

Επανακατοικήσεις: Δεν είμαστε ξένοι στην ίδια πόλη

ΓΡΑΦΕΙ Η ΤΖΙΝΑ ΣΚΙΑΔΑ

Μία από τις αίθουσες όπου διοργανώθηκαν τα παράλληλα εργαστήρια

Το διήμερο 20 και 21 Μαΐου 2015, πραγματοποιήθηκε στη Διπλάρειο Σχολή (Πλατεία Θεάτρου 3), στο κέντρο της Αθήνας, η δράση του Συνδέσμου Υποτρόφων του Ιδρύματος Ωνάση με τίτλο «Επανακατοικήσεις: Δεν είμαστε ξένοι στην ίδια πόλη», παράλληλα με την έκθεση «Strange Cities: Athens» της Στέγης Γραμμάτων και Τεχνών. Κατά τη διάρκεια της διήμερης αυτής εκδήλωσης, από τις 10:00 έως τις 20:00, υπότροφοι του Ιδρύματος Ωνάση έδιναν επιστημονικές/επαγγελματικές συμβουλές σε επισκέπτες που ενδιαφέρονταν να αλλάξουν κάποια πράγματα στο σπίτι τους με εύκολους τρόπους. Αρχιτέκτονες, αρχιτέκτονες τοπίου, βιομηχανικοί σχεδιαστές, κοινωνικοί επιστήμονες και καλλιτέχνες συναντήθηκαν και συζήτησαν με Αθηναίους που κατέφθαναν με σχέδια, σκίτσα και φωτογραφίες της κατοικίας τους (διαμερίσματος ή μονοκατοικίας), αναζητώντας λύσεις σε διάφορα θέματα που τους απασχολούσαν.

Μέσα από τις σύντομες αλλά δημιουργικές αυτές συζητήσεις ετοιμάστηκαν επιτόπου πρόχειρα σχέδια και σκίτσα, βρέθηκαν λύσεις σε λειτουργικά προβλήματα, προτάθηκαν ιδέες αισθητικής αναβάθμισης και διερευνήθηκαν τεχνικές λύσεις για την αντιμετώπιση απλών κατασκευαστικών θεμάτων. Σε κάθε περίπτωση, ο στόχος της δράσης ήταν διπλός: αφενός, η συμβολή στη αναβάθμιση της οικογενειακής, επαγγελματικής και κοινωνικής ζωής των ενδιαφερόμενων Αθηναίων μέσα στον χώρο της κατοικίας τους και, αφετέρου, η καλύτερη γνωριμία του κοινού με τον ρόλο του αρχιτέκτονα, του καλλιτέχνη και του κοινωνικού επιστήμονα.

Στο επίκεντρο βρέθηκε «το σπίτι του Κώστα», ενός καλού φίλου της δράσης, ο οποίος προσφέρθηκε να μεταφέρει ολόκληρη την οικοσκευή του στον 3ο όροφο της Διπλαρείου Σχολής. Τα έπιπλά του (καθιστικό, κρεβατοκάμαρα, γραφείο κ.λπ.) μεταφέρθηκαν και τοποθετήθηκαν όπως ήταν στο σπίτι του, για να φιλοξενήσουν τις συναντήσεις με το κοινό. Το «σπίτι του Κώστα» ήταν μια εξαιρετική ιδέα της υπεύθυνης της δράσης, Μυρτώς Κιούρτη, που απέδωσε τα μέγιστα τόσο σε συμβολικό όσο και σε πρακτικό επίπεδο, εφόσον έδωσε χώρο και «σπιτικό» χαρακτήρα στη δημιουργική συνάντηση των εξειδικευμένων σε θέματα κατοίκησης υποτρόφων τους Ιδρύματος με τους επισκέπτες. Το διήμερο έληξε με ένα πάρτι το δεύτερο βράδυ της δράσης, το οποίο συνέπεσε με την ονομαστική γιορτή του Κώστα.

Η διήμερη αυτή δράση απέδειξε πως η άμεση ανθρώπινη επαφή και επικοινωνία είναι μια μοναδική εμπειρία: άνθρωποι μέχρι χθες άγνωστοι μεταξύ τους, προερχόμενοι από διαφορετικές κοινωνικές ομάδες, παρακινούμενοι από διαφορετικά κίνητρα, έχοντας διαφορετικά ενδιαφέροντα και προερχόμενοι από διάφορα γνωστικά επιστημονικά πεδία, συμμετείχαν σε μια δημιουργική συνάντηση, γνωρίστηκαν και τελικά διασκέδασαν μόνο και μόνο διότι τους δόθηκαν η ευκαιρία, ο χώρος και η πρόσκληση.

Συντελεστές της δράσης ήταν οι εξής: Μυρτώ Κιούρτη (σύλληψη της ιδέας και συντονισμός της δράσης), Ηώ Πάσχου (υπεύθυνη ομάδας καλλιτεχνών), Παυλίνα Σπανδώνη (υπεύθυνη ομάδας κοινωνικών επιστημόνων), Παναγιώτης Τουρνικιώτης (επιστημονικός σύμβουλος της δράσης), Όλγα Βενετσιάνου, Μαρία-Ελένη Βογιατζή, Σωζήτα Γκουντούνα, Γιάννης Γράος, Μέλπω Δάνου, Γιάννης Ζαβολέας, Βλάσης Καραγιάννης, Στέλλα Κάτση, Αντώνης Κιουρκτσής, Σοφία Κιούση, Αλέξανδρος Κιτρινιάρης, Ελένη Μητάκου, Ελένη Μουζακίτη, Αγγελική Παρασκευοπούλου, Νίκος Πατσαβός, Αχιλλέας Παπακώστας, Λάμπρος Παπανικολάτος, Λία Πέτρου, Αγγελική Σβορώνου, Τζίνα Σκιαδά, Διονυσία Τριανταφύλλου και Αθηνά Χατζή.

Επανακατοικήσεις: Δεν είμαστε ξένοι στην ίδια πόλη

ΓΡΑΦΕΙ Η ΤΖΙΝΑ ΣΚΙΑΔΑ

Η Ημέρα Επιχειρηματικότητας του Συνδέσμου Υποτρόφων πραγματοποιήθηκε στις 31 Μαρτίου στην Κεντρική Σκηνή της Στέγης Γραμμάτων και Τεχνών

Η διήμερη εκδήλωση «Επανακατοικήσεις: Δεν είμαστε ξένοι στην ίδια πόλη» αποτελεί μέρος μιας μεγαλύτερης σε διάρκεια και εύρος κοινωνικής δράσης με τίτλο «Επανακατοικήσεις». Πρόκειται για μια δράση πρωτότυπη και ιδιαίτερη –τόσο ως προς τη σύλληψη και τη μέθοδο, όσο και ως προς τον στόχο της–, την οποία οργάνωσε ο Σύνδεσμος Υποτρόφων του Ιδρύματος Ωνάση.

Θέλοντας να συμβάλουν εθελοντικά στην αντιμετώπιση της οικονομικής κρίσης που αντιμετωπίζει η χώρα μας, υπότροφοι αρχιτέκτονες, κοινωνικοί επιστήμονες και καλλιτέχνες προσφέρουν αφιλοκερδώς τις γνώσεις που απέκτησαν με την οικονομική στήριξη του Ιδρύματος Ωνάση σε κατοίκους του κέντρου της Αθήνας. Η δράση δημοσιοποιήθηκε σε ΜΜΕ και Μέσα Κοινωνικής Δικτύωσης και συγκέντρωσε αρκετά μεγάλο ενδιαφέρον.

Το επόμενο διάστημα, τριμελείς ομάδες (με έναν εκπρόσωπο από κάθε ειδικότητα) θα αποτυπώσουν τον χώρο κάθε κατοικίας και θα συζητήσουν με τους χρήστες του, προκειμένου να μελετήσουν δυσλειτουργίες και προβλήματα που εκείνοι θα τους υποδείξουν. Στη συνέχεια, η κάθε ομάδα, λειτουργώντας διεπιστημονικά, θα ολοκληρώσει και θα παραδώσει μία μελέτη ανασχεδιασμού των υφισταμένων κατοικιών, προσφέροντας στους ιδιοκτήτες έξυπνες οικοδομικές και κατά το δυνατόν ανέξοδες αρχιτεκτονικές λύσεις, στοχεύοντας στη λειτουργική και αισθητική αναβάθμιση του χώρου και τη βελτίωση των συνθηκών ζωής των κατοίκων.

Ένας δεύτερος στόχος της δράσης είναι η επιστημονική διερεύνηση μέσω επιτόπιας έρευνας πεδίου και συμμετοχικής παρατήρησης των βασικών αρχών της αρχιτεκτονικής θεωρίας και πρακτικής, καθώς και ο κριτικός επαναπροσδιορισμός μιας σειράς ευρύτερων πολιτισμικών ζητημάτων. Δεδομένου ότι η Αρχιτεκτονική είναι ανθρωποκεντρική επιστήμη, η μελέτη και η διαμόρφωση του χώρου καταλήγουν να επηρεάζουν λειτουργικά, αισθητικά και πολιτιστικά την ιδιωτική και την κοινωνική ζωή των ενοίκων μιας κατοικίας, μιας πολυκατοικίας, μιας γειτονιάς, ή/και μιας πόλης ολόκληρης. Τα σπίτια μας, εκτός από τεχνολογική δομή και μορφολογική οντότητα, εμπεριέχουν στοιχεία κοινωνικής δικτύωσης και επικοινωνίας, οικογενειακής ιστορίας, πολιτισμικής αλλαγής και συμβολικής έκφρασης. Στους τοίχους και στον εξοπλισμό τους εγγράφεται το αποτύπωμα συμβολικών αξιών, αισθητικών εκφράσεων, συναισθημάτων και κοινωνικών μνυμάτων.

Στη δράση «Επανακατοικήσεις» η κάθε κατοικία προσεγγίζεται ολιστικά ως «δοχείο ζωής» (όπως το όρισε ο Άρης Κωνσταντινίδης) και διεπιστημονικά, έτσι ώστε, αφενός, να αναβαθμιστούν λειτουργικά, αισθητικά και πολιτισμικά οι αθηναϊκές κατοικίες που συμμετέχουν στο πρόγραμμα και, αφετέρου, να διερευνηθεί η σχέση του αρχιτέκτονα με τον χρήστη.

(Η Τζίνα [Βιργινία] Σκιαδά είναι αρχιτέκτων-πολιτισμική αρχαιολόγος.)

Εκδρομή στον Εθνικό Δρυμό της Πάρνηθας

ΓΡΑΦΕΙ Η ΕΥΑΓΓΕΛΙΑ ΓΚΡΙΜΠΑ

Πρωινό Κυριακής 17 Μαΐου 2015, και οι παρέες έχουν ήδη αρχίσει να μαζεύονται έξω από το Ίδρυμα, στο δαχτυλίδι της Κηφισίας και στη βάση του τελεφερίκ. Ξενυχτισμένες καλημέρες... Ο μισός τουλάχιστον απαιτούμενος εξοπλισμός –κατά το e-mail του Νικόλα (Τσουκαλά)– ξεχασμένος σε κάποιον καναπέ στο σπίτι... ελέω χθεσινοβραδινής σαββατιάτικης κραιπάλης... Ηθικό, όμως, ακμαιότατο!

Το πούλμαν καταφθάνει στην ώρα του και τα πρώτα γέλια μεταξύ φίλων συνυποτρόφων αλλά και νέων γνωριμιών προμηνύουν μια δυναμική συνέχεια. Σταθμός πρώτος: σύντομη περιήγηση στο Μουσείο της Πάρνηθας στη βάση του τελεφερίκ, με διάχυτο τον ενθουσιασμό στα πρόσωπα κυρίως των μικρών μας φίλων, που ανακαλύπτουν, υπό το άγρυπνο βλέμμα των γονιών τους, τη χλωρίδα και την πανίδα της περιοχής μέσα από το αναπαραστατικό στήσιμο του Μουσείου.

Σταθμός δεύτερος –και παραλίγο με απώλειες από μέλη του Συνδέσμου, που «έχασαν» προς στιγμή τον δρόμο... εκεί, κάπου κοντά στις θελκτικές υπερπολυτελείς αίθουσες του Καζίνο– το Πάρκο των Ψυχών, δίπλα στο παλιό Σανατόριο, όπου ο δασικός υπάλληλος Σπύρος Ντασιώτης φιλοτέχνησε ξυλόγλυπτες φιγούρες εμπνευσμένες από τη μάχη που έδιναν, επί 30 χρόνια, με τη φυματίωση, οι ασθενείς... εκεί... στο εγκαταλελειμμένο πια κτήριο –το μετέπειτα ξενοδοχείο Ξενία–, ανάμεσα σε αυτούς και ο Γιάννης Ρίτσος. Οι ξύλινες μορφές των γλυπτών, όλες λαξευμένες στα απομεινάρια κορμών από την πυρκαγιά της Πάρνηθας το 2007, μοιάζουν αυτό ακριβώς να υποδηλώνουν: την αναγέννηση μέσα από τις στάχτες, τη νίκη της ζωής απέναντι στον θάνατο...

Στο σημείο αυτό, οι εκδρομείς χωρίζονται σε δύο ομάδες και για λίγο γινόμαστε και πάλι παιδιά, μέσα από τα διαδραστικά παιχνίδια του Φίλιππου (Οικονόμου). Γαντζωθήκαμε γύρω από ένα σχοινί σε κύκλο, που σκοπό είχε να μας θυμίσει την αξία κάθε μεμονωμένου κρίκου της φυσικής αλυσίδας, αλλά και τα μικρά καθρεφτάκια που, στραφταλίζοντας ανάποδα στον ήλιο, μας έκαναν να αλλάξουμε την οπτική με την οποία βλέπουμε το περιβάλλον γύρω μας. Την ίδια στιγμή, τα μέλη της δεύτερης ομάδας ξεναγούνταν από τον Νικόλα, με την τεχνική των ερωταπαντήσεων, στα μυστικά της αναδάσωσης, αλλά και ενημερώνονταν για τη διάβρωση-υποβάθμιση των εδαφών σε ένα καμένο περιβάλλον μέσα από το ζωντανό παράδειγμα του ελατόδασους της Πάρνηθας.

Επόμενος σταθμός, αυτό που όλοι περιμέναμε, το κυρίως κομμάτι της πεζοπορίας στις νότιες και δυτικές παρυφές του υψηλότερου στην Πάρνηθα όρους Καραβόλα, μέχρι την πηγή Σκίπιζα, όπου οι εκδρομείς στρατοπεδεύσαμε για τις απαραίτητες φωτογραφίες, αλλά και την ανανέωση των προμηθειών μας σε φρέσκο τρεχούμενο νερό. Λίγο πριν από το τέλος της κατάφυτης διαδρομής, σταματήσαμε στο πυροφυλάκιο του ΕΔΑΣΑ σε υψόμετρο 1.270 μέτρων, για να απολαύσουμε την πανοραμική θέα στην Αττικοβοιωτία και να ανακτήσουμε δυνάμεις για τον υπόλοιπο δρόμο μέχρι την επιστροφή.

Η πεζοπορία μας ολοκληρώθηκε στο ορειβατικό καταφύγιο Μπάφι, έναν άριστα οργανωμένο χώρο, που φιλοξένησε τις γαστρονομικές μας αναζητήσεις και μας προσέφερε αφειδώς τη δροσιά και τη σκιά του.

Επιστρέφοντας στην Αθήνα, η όμορφη παρέα μας, γεμάτη από το κάλλος και την αισθητική της αττικής φύσης, ανανέωσε το ραντεβού της για την επόμενη καλοκαιρινή δράση του Συνδέσμου. Μία ακόμη υπέροχη μέρα έκλεισε την αυλαία της... αφήνοντάς μας μια γλύκα και μια υπόσχεση... Το καλοκαίρι μόλις άρχισε!

(Η Ευαγγελία Γκρίμπα έχει σπουδάσει Μάρκετινγκ και Επικοινωνία.)

Εκδρομή στον Εθνικό Δρυμό της Πάρνηθας

ΓΡΑΦΕΙ Η ΕΥΑΓΓΕΛΙΑ ΓΚΡΙΜΠΑ

Εκδρομή στον Εθνικό Δρυμό της Πάρνηθας

ΓΡΑΦΕΙ Η ΕΥΑΓΓΕΛΙΑ ΓΚΡΙΜΠΑ

Εκδρομή στον Εθνικό Δρυμό της Πάρνηθας

ΓΡΑΦΕΙ Η ΕΥΑΓΓΕΛΙΑ ΓΚΡΙΜΠΑ

Σεμινάριο για τη Wikipedia στη Βιβλιοθήκη του Ιδρύματος Ωνάση

ΓΡΑΦΕΙ Η ΑΡΧΟΝΤΟΥΛΑ ΜΕΝΤΗ

Στο πλαίσιο της υλοποίησης της πράξης «Ανοικτές Διαδικτυακές Πλατφόρμες Γραμμάτων και Τεχνών» και σε συνεργασία με την ανάδοχο ένωση εταιρειών Postscriptum ΕΠΕ και Mentoring ΑΕ, η Στέγη Γραμμάτων και Τεχνών ΑΜΚΕ και ο Σύνδεσμος Υποτρόφων του Ιδρύματος Ωνάση, με αφορμή την ψηφιοποίηση της Ελληνικής Βιβλιοθήκης του Ιδρύματος Ωνάση που βρίσκεται σε εξέλιξη, διοργάνωσαν τριήμερο σεμινάριο για την ηλεκτρονική εγκυκλοπαίδεια Wikipedia ή Βικιπαίδεια. Το σεμινάριο έλαβε χώρα την Πέμπτη 14 Μαΐου, την Παρασκευή 15 Μαΐου και την Πέμπτη 4 Ιουνίου 2015, στο νεοκλασικό κτήριο της λεωφόρου Αμαλίας στην Πλάκα, όπου στεγάζεται η Βιβλιοθήκη, καθώς σκοπός του σεμιναρίου ήταν ο εμπλουτισμός της εγκυκλοπαίδειας με τη συγγραφή λημμάτων που σχετίζονται με τη Βιβλιοθήκη.

Η Ελληνική Βιβλιοθήκη του Ιδρύματος Ωνάση περιλαμβάνει μέρος της συλλογής βιβλίων του Κωνσταντίνου Σπ. Στάικου, συγκεντρώνοντας βιβλία ανεκτίμητης αξίας που χαρακτηρίζουν διαφορετικές πτυχές έκφρασης του Γένους: γλώσσα, πνευματική παράδοση, ορθόδοξη πίστη. Η συλλογή μαρτυρά την εκδοτική δραστηριότητα και τις πνευματικές ενασχολήσεις των Ελλήνων λόγιων της Διασποράς, από την πρώιμη Αναγέννηση έως τον ύστερο Νεοελληνικό Διαφωτισμό, καθώς ο μεγαλύτερος αριθμός των βιβλίων τυπώθηκε κυρίως σε ελληνικά τυπογραφεία της Βενετίας ή σε τυπογραφικούς οίκους που εξέδιδαν ελληνικά βιβλία για το ελληνόγλωσσο κοινό. Συγκεκριμένα, η Βιβλιοθήκη περιλαμβάνει περισσότερους από 1.400 τίτλους, τα αντίτυπα των οποίων ανέρχονται σε 2.000 περίπου τόμους. Καταλαμβάνει τρεις συνεχόμενες αίθουσες ειδικά διαμορφωμένες, με τα βιβλιοστάσια διατεταγμένα στον χώρο, έτσι ώστε να συνθέτουν πέντε αυτοτελή στοιχεία, που αντιστοιχούν στις πέντε ενότητες της Βιβλιοθήκης: Αναγέννηση-Ουμανισμός, Νεοελληνική Γραμματεία, Λειτουργικά Βιβλία, Θεολογικά Συγγράμματα και Νεοελληνικός Διαφωτισμός.

Στο πνεύμα των κοινών στόχων του Ιδρύματος Ωνάση και του συλλέκτη, που είναι ο εμπλουτισμός και η συντήρηση του εθνικού αυτού θησαυρού, υλοποιείται η ψηφιοποίηση της Ελληνικής Βιβλιοθήκης του Ιδρύματος Ωνάση, ώστε αυτή να διασφαλιστεί και να γίνει προσιτή σε ερευνητές, στο σύνολο της διεθνούς ακαδημαϊκής κοινότητας αλλά και στο ευρύτερο κοινό.

Οι δέκα υπότροφοι που ανταποκρίθηκαν στο κάλεσμα και παρακολούθησαν το σεμινάριο είχαν τη δυνατότητα να ενημερωθούν από τους εισηγητές Σωτήρη Κιλάφη και Παύλο Στάμο για τη λειτουργία, την αξία και τα οφέλη της Wikipedia και των Wikicommons μέσα από παραδείγματα εφαρμογών. Η Wikipedia –έκτος σε επισκεψιμότητα ιστότοπος παγκοσμίως– είναι η διεθνής, διαδικτυακή, πολυγλωσσική, ελεύθερου περιεχομένου και εξελισσόμενη διά συνεργασίας εγκυκλοπαίδεια. Δημιουργείται από συνεργαζόμενους εθελοντές με το λογισμικό wiki και αποτελεί τη μεγαλύτερη κοινή και ανοικτή δεξαμενή γνώσης. Τα βασικά στοιχεία που τη χαρακτηρίζουν και ταυτόχρονα τη διαφοροποιούν από τις υπόλοιπες εγκυκλοπαίδειες είναι τα εξής: πρώτον, βρίσκεται στο Διαδίκτυο δεύτερον, είναι ανοικτή και προσβάσιμη σε όλους, με αποτέλεσμα να εμπλουτίζεται συνεχώς και να είναι πάντα επικαιροποιημένη και, τρίτον, μπορούν να συμμετέχουν και να συμβάλουν όλοι σε αυτήν, μέσω της δημιουργίας, της διόρθωσης και της συμπλήρωσης λημμάτων.

Η Wikipedia πλαισιώνεται από αδελφικά εγχειρήματα που εκπληρώνουν μη εγκυκλοπαιδικούς ρόλους και μπορούν να συνδεθούν με τα λήμματα της εγκυκλοπαίδειας, όπως το Wikidictionary (Βικιλεξικό), ένα πρόγραμμα λεξικού ελεύθερης πρόσβασης, το Wikibooks (Βικιβιβλία), ένα πρόγραμμα με ηλεκτρονικά βιβλία και εγχειρίδια ελεύθερης πρόσβασης, το Wikiquote (Βικιφθέγματα), ένα πρόγραμμα συλλογής ρήσεων και αποφθεγμάτων, το

Σεμινάριο για τη Wikipedia στη Βιβλιοθήκη του Ιδρύματος Ωνάση

ΓΡΑΦΕΙ Η ΑΡΧΟΝΤΟΥΛΑ ΜΕΝΤΗ

Wikinews (Βικινέα), μια πηγή ειδήσεων ελεύθερης πρόσβασης, και το Wikimedia Commons (Κοινά πολυμέσα), μια κοινή κεντρική δεξαμενή ελεύθερων φωτογραφιών, φιλμ, χαρτών, διαγραμμάτων, ήχων και οποιουδήποτε άλλου πολυμέσου, η οποία εξυπηρετεί όλα τα αδελφικά εγχειρήματα.

Κατά τη διάρκεια του σεμιναρίου, οι συμμετέχοντες έλαβαν από τους εισηγητές τις απαραίτητες οδηγίες και τεχνικές προδιαγραφές συγγραφής λημμάτων, ενώ παράλληλα έμαθαν τις βασικές αρχές που πρέπει να διέπουν τη δημιουργία και την επιμέλεια του περιεχομένου της Wikipedia: την ουδετερότητα (ουδέτερη οπτική γωνία συγγραφής), την παραπομπή μόνο σε μη πρωτότυπη έρευνα και την επαληθευσιμότητα (επαλήθευση πληροφοριών μέσω αξιόπιστων πηγών). Στη συνέχεια, οι εκπαιδευόμενοι υπότροφοι είχαν την ευκαιρία να ανοίξουν λογαριασμούς στη Wikipedia και να κάνουν πρακτική εφαρμογή όλων όσα έμαθαν, δημιουργώντας νέα λήμματα στην ελληνική Βικιπαίδεια, σχετικά με την Ελληνική Βιβλιοθήκη του Ιδρύματος Ωνάση. Μέσα από τη συγγραφή, τη διόρθωση και την επιμέλεια λημμάτων που αφορούσαν τη Βιβλιοθήκη αλλά και γενικότερα τις εκδόσεις και την τυπογραφία, οι υπότροφοι συμμετείχαν σε αυτή την ευρύτερη ομαδική προσπάθεια, στο κτίσιμο της παγκόσμιας εγκυκλοπαίδειας, την οποία όλοι συμβουλευόμαστε ως αναγνώστες και στην οποία όλοι μπορούμε να συμβάλλουμε ως συγγραφείς.

Το έργο «Ανοικτές Διαδικτυακές Πλατφόρμες Γραμμάτων και Τεχνών» υλοποιείται στο πλαίσιο του ΕΠ «Ψηφιακή Σύγκλιση», με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης (Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης).

(Η Αρχοντούλα Μεντή είναι γλωσσολόγος με ειδίκευση στη Γλωσσική Τεχνολογία.)

Το Ίδρυμα Ωνάση, χορηγός των μαθητικών Ολυμπιάδων

Ο πρόεδρος του Ιδρύματος Αντώνης Παπαδημητρίου καλωσορίζει στα γραφεία του Ιδρύματος τους μαθητές που συμμετέχουν στις Μαθητικές Ολυμπιάδες, παρουσία του επίτιμου αντιπροέδρου Παύλου Ιωαννίδη και του αντιπροέδρου Γιάννη Ιωαννίδη

Τη χρηματοδότηση της συμμετοχής επτά ελληνικών μαθητικών ομάδων σε επιστημονικές διεθνείς ή βαλκανικές Ολυμπιάδες για το 2015 ανέλαβε το Ίδρυμα Ωνάση. Η πρωτοβουλία ελήφθη μετά το πρόβλημα που προέκυψε σχετικά με τη συμμετοχή της ελληνικής ομάδας στη Διεθνή Μαθηματική Ολυμπιάδα, η οποία θα διεξαχθεί τον Ιούλιο στην Ταϊλάνδη. Το Ίδρυμα Ωνάση εξέδωσε επίσημη ανακοίνωση, η οποία ανέφερε:

«Σχετικά με τη χρηματοδότηση από το Υπουργείο Πολιτισμού, Παιδείας και Θρησκευμάτων της συμμετοχής των ελληνικών μαθητικών ομάδων σε Διεθνείς ή Βαλκανικές Ολυμπιάδες, το Ίδρυμα Ωνάση έθεσε εαυτόν στη διάθεση του Υπουργείου Παιδείας, ώστε να αναλάβει και να καλύψει εξολοκλήρου τις δαπάνες συμμετοχής των ελληνικών ομάδων για το 2015.

»Κατόπιν, λοιπόν, επικοινωνίας του προέδρου του Ιδρύματος Ωνάση, Αντώνη Παπαδημητρίου, με τον Υπουργό Πολιτισμού, Παιδείας και Θρησκευμάτων, Αριστείδη Μπαλτά, υπήρξε θερμή συνεργασία και συμφωνήθηκε το Ίδρυμα Ωνάση να αναλάβει τις δαπάνες συμμετοχής των ελληνικών ομάδων σε επιστημονικές Διεθνείς ή Βαλκανικές Ολυμπιάδες για το 2015.

»Το Ίδρυμα Ωνάση, έχοντας ως βασικούς πυλώνες της κοινωφελούς δράσης του την Παιδεία και τον Πολιτισμό, αποτελεί και σε αυτήν τη συγκυρία σταθερό αρωγό στην προσπάθεια των Ελλήνων μαθητών και σπουδαστών να διαγωνιστούν και να αριστεύσουν στο εξωτερικό. Καλή τους επιτυχία!»

Η Διεθνής Μαθηματική Ολυμπιάδα (IMO), που πραγματοποιήθηκε για πρώτη φορά το 1959, είναι ένας θεσμός υψηλότατου ενδιαφέροντος, στον οποίο η χώρα μας έχει συνεχή παρουσία τα τελευταία τριάντα και πλέον χρόνια. Φέτος, στη διοργάνωση συμμετέχουν 111 χώρες. Τα τελευταία τέσσερα χρόνια, οι εξαμελείς ομάδες που συμμετείχαν κατέκτησαν δύο χρυσά, πέντε αργυρά και εννέα χάλκινα μετάλλια, καθώς και οκτώ εύφημες μνείες. Στην άτυπη κατάταξη, η χώρα μας καταλαμβάνει συνήθως πολύ καλή θέση ανάμεσα στις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Η επιλογή των μαθητών που συμμετέχουν σε αυτήν γίνεται μέσω των μαθηματικών διαγωνισμών τους οποίους διοργανώνει κάθε χρόνο η Ελληνική Μαθηματική Εταιρεία από το 1933 και στους οποίους συμμετέχουν περίπου 15.000 μαθητές από όλη την Ελλάδα. Η συμμετοχή και η κατάκτηση μεταλλίων σε αυτούς τους διαγωνισμούς αποτελούν βασικά κριτήρια επιλογής σε προπτυχιακά αλλά και μεταπτυχιακά προγράμματα μεγάλων εκπαιδευτικών ιδρυμάτων του εξωτερικού και ανεβάζουν το κύρος της χώρας σε θέματα παιδείας. Οι μαθητές αυτοί έχουν βραβευθεί από τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας και τη Βουλή των Ελλήνων, έχουν προσκληθεί στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και έχουν γίνει δεκτοί με υποτροφίες σε περίφημα πανεπιστήμια του εξωτερικού.

Την Πέμπτη 2 Ιουλίου, το Ίδρυμα Ωνάση υποδέχθηκε στα γραφεία του τους μαθητές και τους καθηγητές που απαρτίζουν τις ομάδες οι οποίες θα συμμετάσχουν στις Διεθνείς ή Βαλκανικές Επιστημονικές Ολυμπιάδες 2015, σε αποχαιρετιστήρια εκδήλωση πριν ταξιδέψουν για τους μαθητικούς αγώνες. Στους μαθητές και καθηγητές των αποστολών απηύθηναν χαιρετισμό ο πρόεδρος του Ιδρύματος Ωνάση Αντώνης Παπαδημητρίου και ο υπουργός Παιδείας Αριστείδης Μπαλτάς.

Συνολικά, στις φετινές Διεθνείς και Βαλκανικές Επιστημονικές Ολυμπιάδες θα συμμετάσχουν με την υποστήριξη του Ιδρύματος Ωνάση 46 μαθητές και 21 συνοδοί καθηγητές.

Μια επίσκεψη στην έκθεση «Παράξενες Πόλεις: Αθήνα»

ΓΡΑΦΕΙ Η ΑΓΓΕΛΙΚΗ ΣΒΟΡΩΝΟΥ

Η Διπλάρειος Σχολή έγινε ευρέως γνωστή στο φιλότεχνο κοινό της Αθήνας το 2011 χάρις στην 3η Μπιενάλε της Αθήνας, με τίτλο «Μονόδρομος», η οποία φιλοξενήθηκε εκεί και –θα μπορούσε να πει κανείς– σφράγισε τον χώρο με την παρουσία της. Τέσσερα χρόνια αργότερα, το ιστορικό κτήριο μίας από τις παλαιότερες τεχνικές σχολές της Αθήνας ανοίγει ξανά τις πόρτες του για να στεγάσει άλλη μία μεγάλη διοργάνωση, την έκθεση «Παράξενες Πόλεις: Αθήνα» του Ιδρύματος Ωνάση και της Στέγης Γραμμάτων και Τεχνών. Η έκθεση πλαισιώθηκε από μεγάλο αριθμό παράλληλων γεγονότων, όπως διαδρομές και περιηγήσεις στην Αθήνα, συζητήσεις, εργαστήρια και εκθέσεις, καθιστώντας σαφή την πρόθεση των διοργανωτών να αποτελέσει ένα «στέκι» για τους κατοίκους και τους επισκέπτες της, δίνοντας την ευκαιρία στους Αθηναίους να ξαναγνωρίσουν την πόλη τους και να οραματιστούν πώς θέλουν να ζουν μέσα σε αυτήν.

Αφετηρία και έμπνευση της έκθεσης υπήρξε μια παράξενη ιδέα: πώς θα αναπαριστούσαν την Αθήνα καλλιτέχνες που δεν την έχουν επισκεφθεί ποτέ; Μια πραγματική πρόκληση για τους 24 συμμετέχοντες καλλιτέχνες, κάποιοι από τους οποίους είναι γνωστοί και καταξιωμένοι στο εξωτερικό ενώ άλλοι είναι ανερχόμενοι. Η επιμελητική ομάδα Double Decker (Wilhelm Finger και Μελίτα Σκαμνάκη) επέλεξε καλλιτέχνες διαφόρων ειδικοτήτων, εικαστικούς, ζωγράφους, γραφίστες, φωτογράφους, εικονογράφους και σχεδιαστές υφασμάτων, στους οποίους έστειλε ένα «κουτί έμπνευσης» που περιείχε κάποια στοιχεία τα οποία δίνουν το στίγμα της πόλης χωρίς να την περιγράφουν οπτικά: το ποίημα «Γιασεμί» του Γιώργου Σεφέρη, δύο κεφάλαια από το βιβλίο *Η Αθήνα της μίας διαδρομής* του Πέτρου Μάρκαρη, το τραγούδι «Μια πόλη μαγική» του Μάνου Χατζηδάκι, το μουσικό κομμάτι «2» του Κωνσταντίνου Βήτα, μια συνταγή για γεμιστά και δώδεκα αρχεία ήχων από την Αθήνα.

Δεν γνωρίζουμε αν όλοι οι καλλιτέχνες μαγείρεψαν τελικά τα γεμιστά ή αν πράγματι δεν είχαν δει ποτέ φωτογραφίες από την Αθήνα, κάτι που φαίνεται μάλλον απίθανο αν αναλογιστούμε την ιστορία της πόλης αυτής αλλά και την επικαιρότητα των τελευταίων χρόνων της κρίσης, όταν τα φώτα της δημοσιότητας παγκοσμίως είναι μονίμως στραμμένα στην Ελλάδα και γεγονότα όπως τα «Δεκεμβριανά» του 2008 έχουν εξασφαλίσει στην Αθήνα ουκ ολίγα πρωτοσέλιδα στο διεθνή Τύπο. Σίγουρα πάντως τα έργα της έκθεσης δίνουν μια ιδιαίτερη, προσωπική και συχνά ανατρεπτική εικόνα της πόλης.

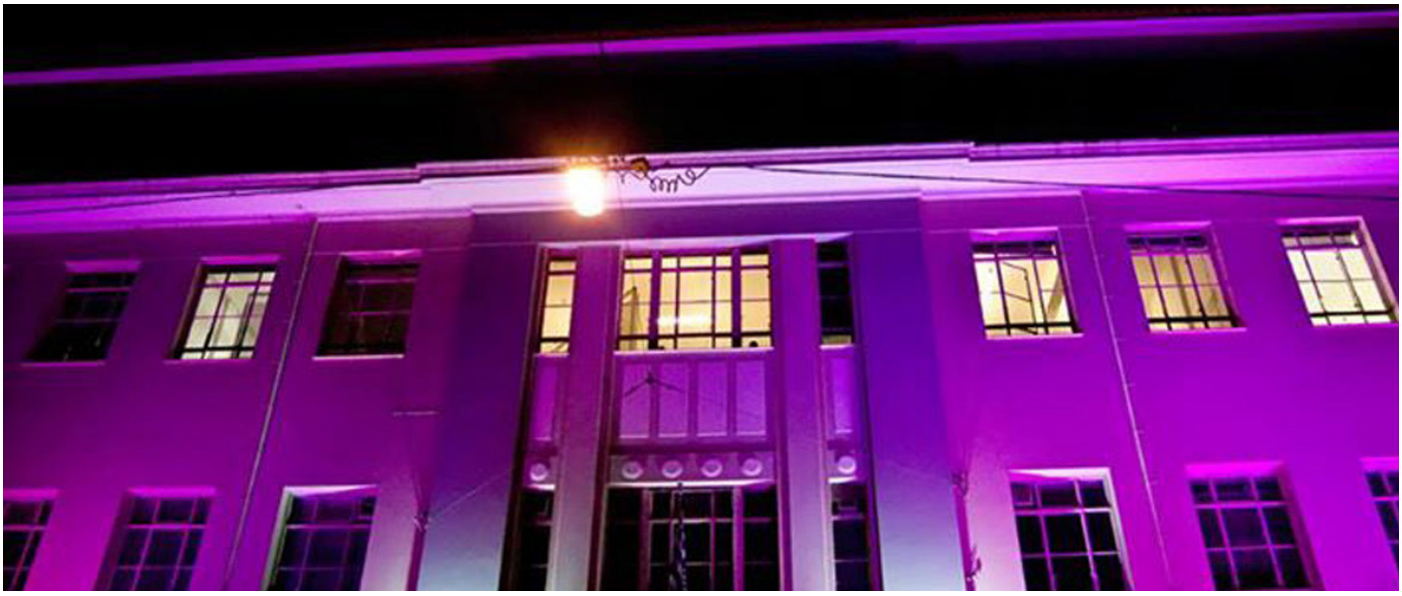

Η έκθεση διατρέχει ολόκληρο τον 2ο όροφο σε κυκλικό ανάπτυγμα, με τα έργα να καταλαμβάνουν τις αίθουσες εκατέρωθεν του διαδρόμου. Οι περισσότερες αίθουσες φιλοξενούν το έργο ενός μόνο καλλιτέχνη, δίνοντας έτσι σε όλα τα έργα τον απαραίτητο χώρο για να «αναπνεύσουν» και κάνοντας την περιήγηση ευκολότερη. Μερικά από τα έργα κερδίζουν τις εντυπώσεις, όπως η εγκατάσταση *Ο μύθος του τζιτζικιού* της εικονογράφου και εικαστικού από τη Σουηδία Emma Löfström. Παρατηρώντας την άγνωστη Αθήνα μέσα από τα μάτια ενός τζιτζικιού, η Löfström δημιουργεί το δικό της υποβλητικό μικροσύμπαν με μια εγκατάσταση που περιλαμβάνει μεγάλων διαστάσεων τυπώματα, animation και γλυπτική από χαρτί.

Ένα άλλο έργο που τραβάει αμέσως την προσοχή είναι ο γεμάτος φως πίνακας του Βρετανού ζωγράφου Adam Dix με τίτλο *Καθεδρικός Ναός*. Για τον Dix, η Αθήνα παραμένει ασαφής, ένας «μετακινούμενος λαβύρινθος, ιστορικά, κοινωνικά και γεωγραφικά, όπου υπάρχουν τρύπες χρόνου που διαρκώς ανοίγουν και κλείνουν». *Ο Καθεδρικός Ναός* του είναι ένας χώρος εξίσου ασαφής, τόσο αρχιτεκτονικά όσο και ιστορικά, μέσα στον οποίο βρίσκονται συγκεντρωμένες χωρίς προφανή λόγο γυναίκες ντυμένες απαράλλαχτα μεταξύ τους με μια στολή που φέρνει στον νου απολυταρχικά καθεστώτα ή στρατιωτικού τύπου οργανώσεις. Το φως που λούζει τις γυναίκες έρχεται από ψηλά, από κάποια αθέατη πηγή που βρίσκεται εκτός του ζωγραφικού πεδίου και θυμίζει πράγματι το

Μια επίσκεψη στην έκθεση «Παράξενες Πόλεις: Αθήνα»

ΓΡΑΦΕΙ Η ΑΓΓΕΛΙΚΗ ΣΒΟΡΩΝΟΥ

φως που εισβάλλει από τα ψηλά παράθυρα ενός ναού, για να φωτίσει το παρευρισκόμενο εκκλησίασμα.

Το φως αποτελεί πηγή έμπνευσης και για τον φωτογράφο Michael Mann από τη Γερμανία, ο οποίος το χρησιμοποιεί ως πρώτη ύλη για να παρουσιάσει μέσα από ψηφιακά επεξεργασμένες φωτογραφίες μεγάλου μεγέθους μιαν Αθήνα πλημμυρισμένη από φως και χρώματα. Άλλη μία φωτογράφος, η Amy Friend από τον Καναδά, δουλεύει απευθείας με το φως, το οποίο αφήνει να περάσει από τη διάτρητη επιφάνεια παλιών φωτογραφιών σχηματίζοντας ενός είδους αστερισμούς που περιγράφουν τις (αποτυπωμένες στη φωτογραφία) ανθρώπινες μορφές. Η Friend δημιουργεί έναν ιδιόμορφο κυκλικό χώρο ο οποίος οριοθετείται από ένα πανί που θυμίζει κουρτίνα. Μέσα στον χώρο αυτόν τοποθετεί περιμετρικά τις φωτογραφίες υποχρεώνοντας τον θεατή να εισέλθει στον κύκλο και να βρεθεί «μέσα» στο έργο.

Αρκετοί είναι οι καλλιτέχνες που επιλέγουν να εκφραστούν με την τεχνική του κολάζ, όπως οι Jesse Treece και John Diebel από τις ΗΠΑ, ο Γάλλος Seb Jarnot αλλά και ο Βρετανός Thomas Robson. Χαρακτηριστικό στοιχείο της έκθεσης είναι επίσης η έντονη παρουσία του ψηφιακού μέσου και των εφαρμοσμένων τεχνών. Κυριαρχούν οι ψηφιακές εκτυπώσεις, το κολάζ, η φωτογραφία, η εικονογράφηση και το βίντεο. Το αποτέλεσμα είναι μια έκθεση οπτικά πλούσια, καλοστημένη, προσβάσιμη στον μέσο θεατή (αν υποθέσουμε ότι αυτός υπάρχει). Ταυτόχρονα, τα αμιγώς εικαστικά έργα, όπως η ελαιογραφία του Dix ή το φτιαγμένο από χάρακες γλυπτό του Αμερικανού γλύπτη Ryan Russo, λειτουργούν ως ανοίγματα σε έναν υπερβατικό χώρο όπου η αναπαράσταση αποτελεί αφετηρία για προσωπικές διαδρομές.

Στο τελευταίο δωμάτιο της έκθεσης ο θεατής μπορεί αν θέλει να δημιουργήσει τη δική του νεκρή φύση, φόρο τιμής στην Αθήνα, χρησιμοποιώντας ετερόκλητα αντικείμενα, όπως μια φοντανιέρα, ένα θερμός, ένα κομπολόι, ένα χτυπητήρι για παπλώματα ή έναν μεταλλικό δίσκο καφενείου, μεταξύ άλλων. Η έκθεση κλείνει με το βίντεο του Χρήστου Σαρρή *Έχεις ποτέ;*, στο οποίο κάτοικοι ακριτικών περιοχών μιλούν για μιαν Αθήνα που γνωρίζουν μόνο από αφηγήσεις, φωτογραφίες και τηλεοπτικές εικόνες. Βγαίνοντας από τη Διπλάρειο και προχωρώντας προς την Ομόνοια ένα γκρίζο μεσημέρι Σαββάτου, μέσα σε μια γενικευμένη κατήφεια λόγω του πρόσφατα προκηρυχθέντος δημοψηφίσματος και του αδιεξόδου στο οποίο φαίνεται να έχει φτάσει η χώρα, η πολύχρωμη, φωτεινή, σουρεαλιστική, παιχνιδιάρικη, λίγο ώς πολύ κιτς αλλά και ατμοσφαιρική Αθήνα των 24 δημιουργών φαντάζει ως ένα θελκτικό καταφύγιο, μια ευπρόσδεκτη ουτοπία.

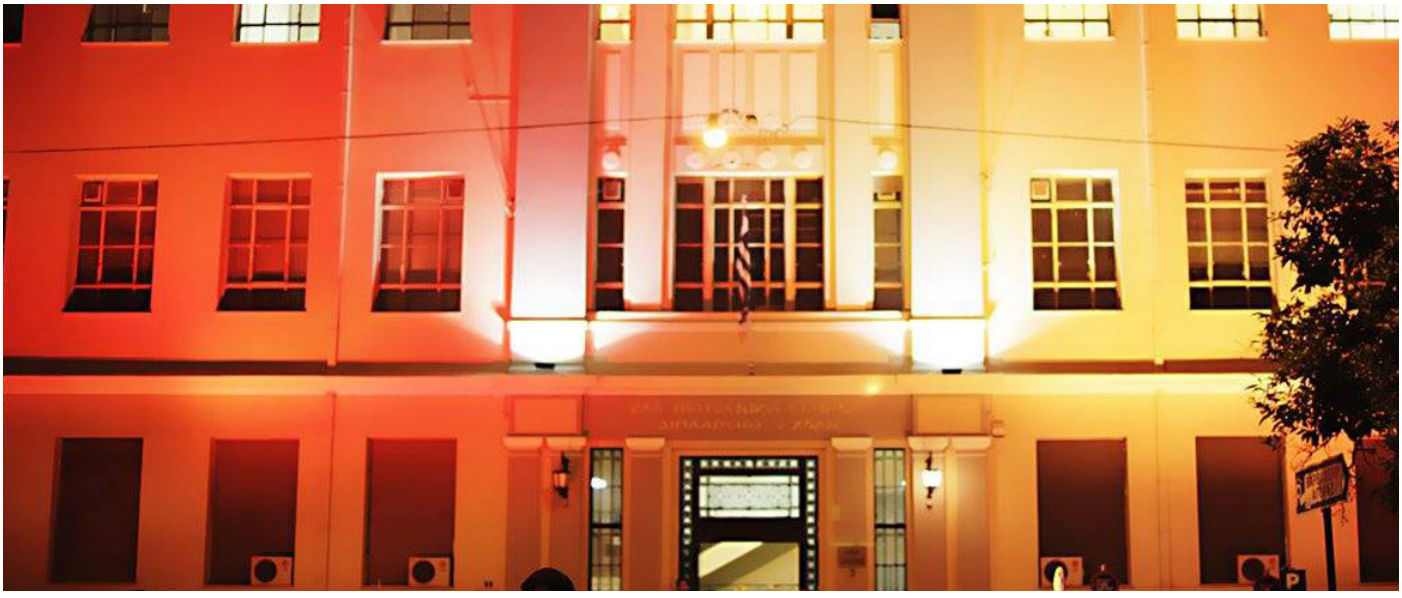

(Η Αγγελική Σβορώνου είναι εικαστικός-φωτογράφος.)

Μια επίσκεψη στην έκθεση «Παράξενες Πόλεις: Αθήνα»

ΓΡΑΦΕΙ Η ΑΓΓΕΛΙΚΗ ΣΒΟΡΩΝΟΥ

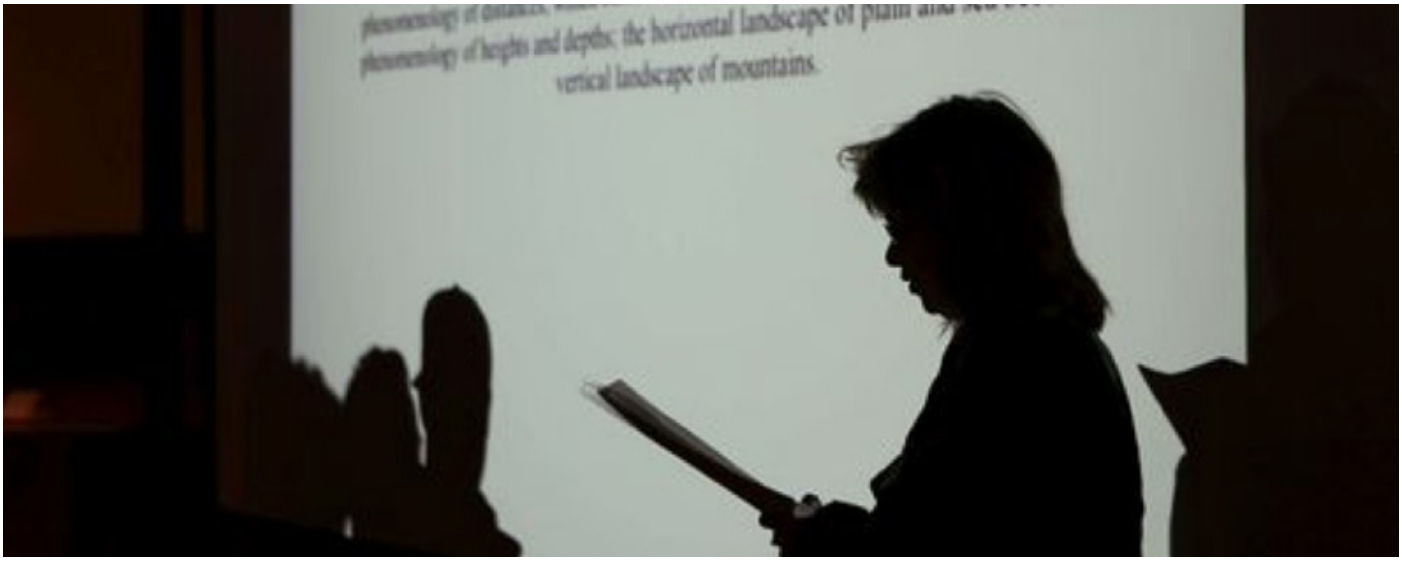

Νύχτα Φιλοσοφίας στη Νέα Υόρκη: Ένας δωδεκάωρος πνευματικός μαραθώνιος

ΓΡΑΦΕΙ Η ΛΗΔΑ ΜΠΟΥΖΑΛΗ

Με άγρυπνο ενθουσιασμό, περισσότερα από 5.000 άτομα παρακολούθησαν στη Νέα Υόρκη τη Νύχτα Φιλοσοφίας από τις 7 το απόγευμα της 24ης ώς τις 7 το πρωί της 25ης Απριλίου 2015: έναν «δωδεκάωρο πνευματικό μαραθώνιο αντοχής», ο οποίος συνδιοργανώθηκε από τον Πολιτιστικό Τομέα της Γαλλικής Πρεσβείας στη Νέα Υόρκη, το Πολιτιστικό Κέντρο του Θυγατρικού Ιδρύματος Ωνάση Νέας Υόρκης, το Ίδρυμα FACE και το Ουκρανικό Ινστιτούτο Αμερικής.

Ογδόντα πέντε φιλόσοφοι και καλλιτέχνες τροφοδότησαν την εκδήλωση με συναρπαστικές συζητήσεις και καλλιτεχνικά δρώμενα: 62 ομιλίες, 12 περφόρμανς, 6 καλλιτεχνικά βίντεο και μουσική. Ανάμεσα στους εκλεκτούς ομιλητές η Barbara Cassin του Κέντρου Ερευνών για την Αρχαία Σκέψη Léon-Robin της Σορβόννης, η Monique Canto-Sperber από το Εθνικό Κέντρο Επιστημονικής Έρευνας του Παρισιού, ο καθηγητής Φιλοσοφίας Simon Critchley του New School for Social Research της Νέας Υόρκης, ο καθηγητής Φιλοσοφίας Daniel Garber του Πανεπιστημίου Πρίνστον, ο καθηγητής Φιλοσοφίας Bruno Karsenti της Ανωτάτης Σχολής Κοινωνικών Επιστημών του Παρισιού, η καθηγήτρια Φιλοσοφίας Sandra Laugier του Πανεπιστημίου Paris 1 Panthéon-Sorbonne, ο καθηγητής Φιλοσοφίας Francis Wolff της École Normale Supérieure του Παρισιού, ο καθηγητής Φιλοσοφίας Anthony Appiah του Πανεπιστημίου της Νέας Υόρκης, η Chiara Bottici από το New School for Social Research της Νέας Υόρκης και ο Pascal Engel από το Πανεπιστήμιο της Γενεύης. Τον σχεδιασμό της βραδιάς είχε η Mériam Korichi, φιλόσοφος, σκηνοθέτρια και βιογράφος του Andy Warhol, η οποία είχε επιμεληθεί και τις αντίστοιχες προηγούμενες διοργανώσεις στο Παρίσι, το Λονδίνο και το Βερολίνο.

Το πρόγραμμα ήταν διαρθρωμένο σε παράλληλες συνεδρίες, προκειμένου το κοινό να μπορεί να περιφέρεται και να επιλέγει ελεύθερα τον ομιλητή που θα ακούσει, αλλά και να γνωρίζεται και να συνομιλεί με άλλους επισκέπτες. Οι φιλόσοφοι είχαν στη διάθεσή τους είκοσι λεπτά για να αναπτύξουν ευρύ φάσμα θεμάτων, από την ηθική και την ευτυχία έως την ελευθερία του λόγου, την αυτοκτονία και το σκάνδαλο.

Το καλλιτεχνικό πρόγραμμα περιλάμβανε μια πεντάωρη ανάγνωση του βιβλίου του Μαρκήσιου ντε Σαντ *Η φιλοσοφία στο μπουντουάρ*, την περφόρμανς *Rising Awareness* –που παρουσίασε η Eve Bailey, ισορροπώντας επάνω σε ξύλινες δοκούς–, μουσική από dj, απόκοσμους ήχους μέσα από έναν ξύλινο διαστημικό θαλαμίσκο και αρκετές άλλες παράλληλες δράσεις.

Περισσότερες πληροφορίες στον ιστότοπο της εκδήλωσης.

Νύχτα Φιλοσοφίας στη Νέα Υόρκη: Ένας δωδεκάωρος πνευματικός μαραθώνιος

ΓΡΑΦΕΙ Η ΛΗΔΑ ΜΠΟΥΖΑΛΗ

Ο Μιχαήλ της Ρόδου και το χειρόγραφό του: Ένας Έλληνας στην υπηρεσία της Βενετίας του 15ου αιώνα

ΓΡΑΦΕΙ Ο ΓΙΑΝΝΗΣ ΝΑΚΑΣ

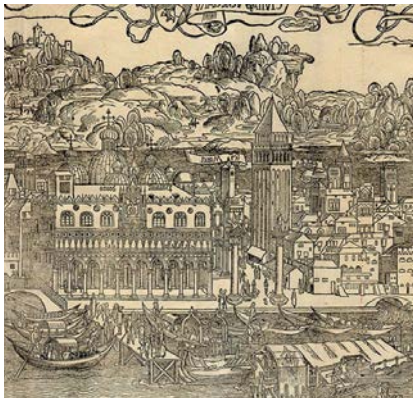

Χαλκογραφία με παράσταση της πόλης της Ρόδου (Breydenbach και Reuwic, 1486)

Η ιστορία του χειρογράφου

Ένα μοναδικό μεσαιωνικό χειρόγραφο έκανε την εμφάνισή του στη δημοπρασία του οίκου Sotheby's στο Λονδίνο το 1966. Επρόκειτο για το χειρόγραφο του Μιχαήλ της Ρόδου, μια συλλογή διαφόρων επιστημονικών και πρακτικών κειμένων της πρώιμης Αναγέννησης, πλούσια εικονογραφημένο από τον ίδιο τον συγγραφέα. Το βιβλίο περιλάμβανε πραγματείες για την αστρολογία, τον υπολογισμό του χρόνου και των εορτών, τα μαθηματικά, αλλά και τη ναυπηγική τέχνη, τον εξοπλισμό και τα ταξίδια των πλοίων της εποχής («πορτολάνοι»), πράγματα για τα οποία ελάχιστα ήταν γνωστά μέχρι τότε.

Το βιβλίο τράβηξε αμέσως την προσοχή των ειδικών, αλλά, πριν το πολύτιμο χειρόγραφο μελετηθεί, εξαφανίστηκε ξανά στα χέρια του άγνωστου αγοραστή. Το 2000, το χειρόγραφο θα πωληθεί ξανά και ο ιδιοκτήτης του θα δώσει επιτέλους την άδεια στο Ινστιτούτο Τεχνολογίας της Μασαχουσέτης (MIT) να μελετήσει διεξοδικά και να εκδώσει το μοναδικό αυτό βιβλίο. Χάρις σε αυτήν τη μελέτη αλλά και στα πλούσια βενετικά αρχεία της εποχής κατέστη δυνατή η ανίχνευση της συναρπαστικής ιστορίας του Μιχαήλ της Ρόδου, ενός μοναδικού ναυτικού-λογίου του 15ου αιώνα.

Χαλκογραφία με παράσταση της πόλης της Βενετίας (Breydenbach και Reuwic, 1486)

Ναυτικός στην υπηρεσία της Γαληνοτάτης

Το σύντομο βιογραφικό σημείωμα που συμπεριέλαβε στο βιβλίο του ο Μιχαήλ μάς επιτρέπει να παρακολουθήσουμε τους βασικούς σταθμούς της περιπετειώδους ζωής του.

Η καριέρα του Μιχαήλ στο βενετικό ναυτικό ξεκίνησε ιδιαίτερα ταπεινά, όταν το 1401 προσελήφθη ως κωπηλάτης σε μία από τις βενετικές γαλέρες στο λιμάνι της Μανφρεντόνια. Η πρόσληψη ξένων στο βενετικό ναυτικό δεν ήταν άγνωστη, καθώς η ανάγκη για εργάτες, ναυτικούς και πολεμιστές ήταν πάντα έντονη στη Βενετία, η οποία προσπαθούσε εκείνη την εποχή να σταθεροποιήσει και να επεκτείνει την ισχύ της στη Μεσόγειο, ιδιαίτερα ενάντια στους Γενοβέζους και τους Οθωμανούς. Είναι άγνωστοι οι λόγοι που ώθησαν τον Μιχαήλ να μεταναστεύσει στην Ιταλία, αλλά η ελπίδα της θαλασσινής περιπέτειας και του γρήγορου πλουτισμού ήταν μάλλον αρκετή για να τον ωθήσουν να κάνει κάτι τέτοιο. Ακόμη και οι απλοί κωπηλάτες εκείνη την εποχή (πάντα ελεύθεροι πολίτες και ποτέ δούλοι ή κατάδικοι) λάμβαναν ικανοποιητικό μισθό, ενώ είχαν και το δικαίωμα μεταφοράς δικού τους εμπορεύματος και μεριδίου από τα λάφυρα.

Απεικόνιση του ζωδίου του Σκορπιού από το χειρόγραφο του Μιχαήλ της Ρόδου

Ο δαιμόνιος νεαρός Ρόδιος σύντομα θα προβιβαστεί σε μαθητευόμενο και έπειτα σε κανονικό υπαξιωματικό, κερδίζοντας, καθώς φαίνεται, την εκτίμηση των Βενετών κυβερνητών και επί 43 χρόνια θα συμμετάσχει σε 44 ταξίδια εντός και εκτός Μεσογείου, ενώ συχνά θα λάβει μέρος και σε σκληρές μάχες. Μεταξύ των ταξιδιών του, ο Μιχαήλ θα εγκατασταθεί στη Βενετία και θα παντρευτεί μια Βενετή, αποκτώντας βασικά δικαιώματα Βενετού πολίτη. Ταυτόχρονα, θα επιδιώκει συνεχώς τη βελτίωση της μόρφωσής του, παρακολουθώντας σχολεία πρακτικής άλγεβρας (πολύ δημοφιλή στους εμπόρους της εποχής), αλλά και μαθαίνοντας να γράφει και να διαβάζει

Ο Μιχαήλ της Ρόδου και το χειρόγραφό του: Ένας Έλληνας στην υπηρεσία της Βενετίας του 15ου αιώνα

ΓΡΑΦΕΙ Ο ΓΙΑΝΝΗΣ ΝΑΚΑΣ

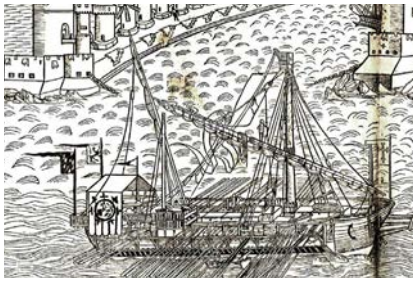
στα βενετικά (το χειρόγραφό είναι εξολοκλήρου γραμμένο στα βενετικά, παρότι ο Μιχαήλ ήταν σίγουρα ελληνόφωνος, όπως μαρτυρά μια ελληνική προσευχή γραμμένη με λατινικούς χαρακτήρες).

Προσπαθώντας να δώσει ώθηση στην καριέρα του, ο Μιχαήλ θα έλθει αντιμέτωπος με τη γραφειοκρατία της Βενετίας αλλά και με κάποιο ρατσισμό, καθώς οι επιτροπές του ναυτικού προτιμούν τους ντόπιους έναντι των ξένων για τις σημαντικές θέσεις στα καλοπληρωμένα ταξίδια που πραγματοποιούσαν οι εμπορικές γαλέρες. Έτσι, το 1434, θα ξεκινήσει να συντάσσει το χειρόγραφό του, όχι ως ένα απλό σημειωματάριο για προσωπική χρήση, αλλά ως ένα πολυτελές και εικονογραφημένο portfolio απόδειξης των γνώσεών του, με το οποίο έλπιζε να κερδίσει την εύνοια των Βενετών αξιωματούχων.

Καθώς φαίνεται, το έργο του δεν θα έχει την ανάλογη ανταπόκριση, και ο ίδιος λίγες φορές θα προσληφθεί σε κάποια από τις θέσεις που επιδίωκε. Όπως γνωρίζουμε και από τα βενετικά αρχεία, ο Μιχαήλ θα πεθάνει φτωχός και άσημος το 1445 στη Βενετία, έχοντας συνταξιοδοτηθεί στην υπηρεσία ζυγίσματος του ναυστάθμου. Άδοξο τέλος για μια μοναδική προσωπικότητα με τόσο περιπετειώδη ζωή.

Μια σελίδα από το χειρόγραφο του Μιχαήλ της Ρόδου

Χαλκογραφία με απεικόνιση βενετικής γαλέρας του 15ου αιώνα (Breydenbach και Reuwic, 1486)

Ένας πρώιμος ουμανιστής ταπεινής καταγωγής

Το ποικίλο (και ίσως όχι τόσο επιστημονικό για τα σημερινά δεδομένα) περιεχόμενο του χειρογράφου του Μιχαήλ δεν θα πρέπει να μας εκπλήσσει, καθώς τα ενδιαφέροντα των ουμανιστών της πρώιμης Αναγέννησης επεκτείνονταν σε πολυάριθμους κλάδους. Ακόμη και η παραδοσιακή τέχνη της ναυπηγικής ανήκε στα ενδιαφέροντα αυτών των ανθρώπων, όπως φαίνεται και σε άλλα χειρόγραφα (ακόμη και ο Λεονάρντο ντα Βίντσι είχε ασχοληθεί με παρόμοια θέματα στα χειρόγραφά του).

Αυτό όμως που κάνει το έργο του Μιχαήλ μοναδικό είναι ότι δεν επρόκειτο για το έργο ενός επιστήμονα, ενός ευγενή ή ενός μοναχού, αλλά ενός απλού ναυτικού, ενός αυτοδίδακτου ουσιαστικά λογίου με άσβεστη δίψα για γνώση και μόρφωση, αλλά και με την επιθυμία παρουσίασης αυτών των γνώσεων στο κοινό. Εξίσου σημαντικά ήταν το ζωγραφικό ταλέντο του Μιχαήλ και η προσπάθεια οπτικοποίησης κυρίως των ναυπηγικών του γνώσεων σε μια εποχή που κάτι τέτοιο ήταν σχεδόν άγνωστο.

Αξίζει εδώ να σημειωθεί ότι ένα δεύτερο παρόμοιο χειρόγραφο-σημειωματάριο γράφτηκε αμέσως μετά το χειρόγραφο του Μιχαήλ. Πρόκειται για το βιβλίο του Γεωργίου της Μεθώνης, το οποίο περιλαμβάνει παρόμοια κείμενα, καθώς και μια πραγματεία για τη μουσική, αφού ο συγγραφέας του ήταν σαλπιγκτής που είχε υπηρετήσει κάποια χρόνια στο ναυτικό. Ίσως δεν είναι τυχαίο που και οι δύο συγγραφείς προέρχονταν από τον χώρο της Ελλάδας.

Η κατασκευή και ο εξοπλισμός των πλοίων

Όπως είναι φυσικό, ένα μεγάλο τμήμα του χειρογράφου καλύπτει θέματα ναυπηγικής και εξοπλισμού των πλοίων της εποχής, κυρίως των κωπήλατων πλοίων, στα οποία ο συγγραφέας είχε πραγματοποιήσει όλα του σχεδόν τα ταξίδια. Ο Μιχαήλ, ωστόσο, δεν ήταν ναυπηγός και το κείμενό του δεν είναι ένα εγχειρίδιο ναυπηγικής αλλά ένας κατάλογος διαστάσεων των βασικών τμημάτων των πλοίων. Λείπουν, με άλλα λόγια, τα πραγματικά μυστικά της τέχνης του ναυπηγού, τα οποία τότε, όπως και τώρα, οι παραδοσιακοί ναυπηγοί σπάνια μοιράζονταν, διαφυλάσσοντάς τα ως κόρη οφθαλμού. Ο τρόπος καταγραφής, όμως, αντικατοπτρίζει τις βασικές αρχές της κατασκευής της εποχής, οι οποίες επιβιώνουν και στη σημερινή παραδοσιακή ναυπηγική της Μεσογείου. Πηγή για το κείμενο του Μιχαήλ αποτέλεσαν πιθανότατα οι διάφορες καταγραφές που οι βενετικές αρχές είχαν ζητήσει από τους αρχιμάστορες του ναυστάθμου, προσπαθώντας να διαφυλάξουν τη ναυπηγική τέχνη τους.

Περισσότερο πλήρεις και πρακτικές είναι οι πληροφορίες για τον εξοπλισμό και τον εξαρτισμό των πλοίων της εποχής, κάτι που άλλωστε ήταν και το βασικό καθήκον του συγγραφέα. Το ναυπηγικό κείμενο του Μιχαήλ είναι, ουσιαστικά, η πρώτη καταγραφή της βενετικής ναυπηγικής παράδοσης του 15ου αιώνα και αποτελεί μια πραγματικά άμεση και μοναδική ματιά στον κατά τα άλλα άγνωστο κόσμο των εμπειρικών ναυπηγών της εποχής.

Ο ρόλος των Ελλήνων στα ναυπηγεία της Βενετίας κατά τον 15ο αιώνα

Ο βενετικός ναύσταθμος ήταν κατά τον 15ο αιώνα το μεγαλύτερο κέντρο ναυπηγικής της Μεσογείου, επιτρέποντας στη Βενετία να έχει τον ισχυρότερο στόλο στην περιοχή και να επικρατεί πλήρως τόσο στο εμπόριο όσο

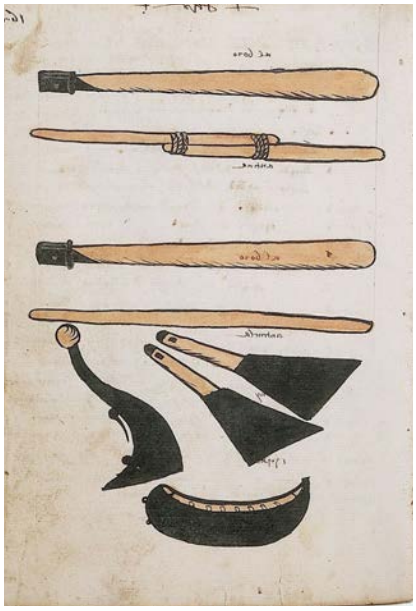
Ο Μιχαήλ της Ρόδου και το χειρόγραφό του: Ένας Έλληνας στην υπηρεσία της Βενετίας του 15ου αιώνα

ΓΡΑΦΕΙ Ο ΓΙΑΝΝΗΣ ΝΑΚΑΣ

και στον πόλεμο στη θάλασσα. Πολλοί από τους ειδικευμένους τεχνίτες του ναυστάθμου προέρχονταν από το Αιγαίο, καταφέρνοντας μάλιστα να ανέλθουν και στην ιεραρχία του ναυστάθμου. Γύρω στο 1400, ο καλύτερος κατασκευαστής πολεμικών γαλερών ήταν ο Ροδίτης Θεόδωρος Βαχον (Βασσάνιος). Αναγνωρίζοντας την αρτιότητα των σκαριών του, οι βενετικές αρχές αναζητούσαν κάποιον ισάξιο διάδοχο του γερο-ναυπηγού, τον οποίον και βρήκαν στο πρόσωπο του ανιψιού του, του Νικόλαου Παλαιοπάνου, επίσης από τη Ρόδο. Μετά τον θάνατο του Θεόδωρου, ο Νικόλαος θα πάρει τη θέση του και, επί πολλά χρόνια, αυτός και ο γιος του Γεώργιος θα εξοπλίσουν τον βενετικό στόλο με εξαιρετικά πλοία, ενώ θα κατασκευάσουν και την τελευταία γαλέρα που οι Βενετοί θα στείλουν στον Κωνσταντίνο Παλαιολόγο το 1453.

Παραμένει άγνωστο γιατί η Βενετία, μια πόλη-κράτος με μακρόχρονη ναυτική παράδοση, εμπιστευόταν τους Ρόδιους ναυπηγούς για την κατασκευή των πιο σημαντικών πλοίων του στόλου της. Παλαιότερες τεχνικές και μέθοδοι ναυπηγικής είχαν πιθανότατα επιβιώσει στην Ανατολή, και οι Βενετοί, έχοντας συστηματοποιήσει υπερβολικά την παραγωγή πλοίων είχαν απολέσει κάποια μυστικά τα οποία διέσωζαν οι Έλληνες ναυπηγοί της εποχής. Ο ρόλος που αυτοί οι τελευταίοι έπαιξαν στην ανάπτυξη της βενετικής δύναμης ήταν ιδιαίτερα σημαντικός.

(Ο Γιάννης Νάκας είναι αρχαιολόγος με ειδίκευση στην Ενάλια Αρχαιολογία.)

Απεικόνιση των καταρτιών και των πηδαλίων ενός πλοίου από το χειρόγραφο του Μιχαήλ της Ρόδου

Παράσταση εμπορικής γαλέρας από το χειρόγραφο του Μιχαήλ της Ρόδου

Η τροφή ως πνεύμα και το πνεύμα ως τροφή στο Βυζάντιο

ΓΡΑΦΕΙ Η ΝΙΚΗ ΤΣΙΡΩΝΗ

«Οὐκ ἐπ' ἄρτῳ μόνῳ ζήσεται ὁ ἄνθρωπος, ἀλλ' ἐπὶ παντὶ ῥήματι ἐκπορευομένῳ διὰ στόματος θεοῦ». Με τα λόγια αυτά απαντά ο Χριστός σε έναν από τους πειρασμούς στους οποίους υποβάλλεται σύμφωνα με το Κατά Ματθαίον Ευαγγέλιο (4:4), σε έναν κόσμο όπου η επιβίωση διασφαλίζεται μέσω της τροφής και η τροφή μέσω της σκληρής εργασίας του ανθρώπου. Έτσι, η τροφή, τόσο στην Παλαιά όσο και στην Καινή Διαθήκη, λειτουργεί ως ισχυρό σύστημα αναφοράς με συμβολισμούς που παραπέμπουν στην αναγκαιότητά της και ταυτόχρονα στην πνευματική της διάσταση. Η υπόσχεση και η παροχή της τροφής γίνονται τρόπος επικοινωνίας μεταξύ του Θεού και των ανθρώπων στις περιπέτειες του Ισραήλ, με το μάννα να σώζει επί σαράντα χρόνια τον περιούσιο λαό, στον οποίο τελικά χαρίζεται η γη της επαγγελίας.

Η γη της επαγγελίας λειτουργεί διαχρονικά, μέχρι και τον 21ο αιώνα, ως μεταφορά για τη σωτηρία του ανθρώπου από τη δουλεία. Στη Γένεση, η παρακοή που γίνεται αιτία της εκδίωξης του ανθρώπου από τον Παράδεισο δεν αποτελεί νοητική διαδικασία αλλ' αντιθέτως είναι μια πράξη χειροπιαστή, όπου το χέρι φέρνει τον καρπό στο στόμα. Στην πράξη συμμετέχουν οι αισθήσεις: η αφή και η γεύση. Ο Θεός ρωτάει τον Αδάμ γιατί κρύβεται, και από εκεί ξεκινά να ξετυλίγεται το αφηγηματικό νήμα της αγωνίας για την αναζήτηση της τροφής και την αναζήτηση της κοινωνίας με τον Θεό.

«Είμαστε ό,τι τρώμε». Η φράση προέρχεται από τον Jean Anthelme Brillat-Savarin, ο οποίος, το 1826, στο έργο του *Physiologie du Goût ή Méditations de Gastronomie Transcendante*, έγραψε: «Πες μου τι τρως για να σου πω ποιος είσαι». Λίγα χρόνια αργότερα, ο Ludwig Andreas Feuerbach, σε ένα άρθρο του με τίτλο «Περί πνευματισμού και υλισμού», έγραψε ότι ο άνθρωπος είναι ό,τι τρώει. Οι ρίζες της αντίληψης αυτής –που έχει χρησιμοποιηθεί ευρύτατα από διατροφολόγους και διαιτολόγους τα τελευταία χρόνια– έχει θρησκευτικές καταβολές. Στη Δύση, αυτές ανάγονται στον πρώτο αρχιεπίσκοπο Καντερβουρίας, τον Thomas Cranmer (1489–1556), ένα πρόσωπο εξαιρετικής εμβέλειας και επιρροής, το οποίο, πέρα από τη συμβολή του στη συγγραφή και προώθηση λειτουργικών βιβλίων, έγραψε το 1546 μια προσευχή σε ποιητικό ιδίωμα, τονίζοντας την ταύτιση ανθρώπου και Θεού μέσω της Θείας Ευχαριστίας.

Και στην Ανατολή, όμως, η ευχαριστιακή θεολογία, δηλαδή η θεολογία που αναπτύσσεται με άξονα την ερμηνεία της Θείας Κοινωνίας, αναδεικνύεται σε κεντρικό θέμα εξέχουσας σημασίας. Η γεύση της αθανασίας, της οποίας μέτοχος γίνεται ο πιστός, μετατρέπεται σε αναβαθμό που φέρνει τον άνθρωπο στην εμπειρία του Θεού, όπως ακριβώς το είχε εκφράσει ο Κύριλλος Αλεξανδρείας μέσω της θεωρίας του περί της αντίδοσης ιδιωμάτων, δηλαδή της μετοχής της μίας φύσης στην εμπειρία της άλλης (της ανθρώπινης στη θεϊκή και αντιστρόφως) μέσω της Σάρκωσης του Χριστού.

Η έμφαση στη Σάρκωση τονίζεται μέσα από το πρόσωπο και την εικονογραφία της Θεοτόκου, ιδιαίτερα δε μέσα από τον τύπο που έγινε γνωστός ως «Γαλακτοτροφούσα». Πράγματι, ο τύπος αυτός τονίζει τη φυσική σχέση της μητέρας με το βρέφος, καθώς και τη σημασία της τροφής για την κατάδειξη της ανθρώπινης υπόστασης του Ενανθρωπισμένου Λόγου. Η τροφή μέσα στους αιώνες αποτελεί επιβεβαίωση αγάπης, είτε πρόκειται για τον περιούσιο λαό είτε για την αγάπη της Παρθένου που περιβάλλει το Βρέφος. Η τροφή γίνεται όχημα, μέσο και οδός για τη σωτηρία, όπου αναστρέφεται η εκδίωξη από τον Παράδεισο. Η σωτηρία έχει τη γεύση της αιωνιότητας και η αιωνιότητα έχει γεύση. Οι αισθήσεις επιβεβαιώνουν την απτότητα του αόρατου και του επερχόμενου.

(Η Νίκη Τσιρώνη είναι βυζαντινολόγος στο Ινστιτούτο Ιστορικών Ερευνών του Εθνικού Ιδρύματος Ερευνών.)

Αχαρτογράφητα ρεύματα

ΓΡΑΦΕΙ Ο ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΤΣΑΚΟΠΟΥΛΟΣ

Τάσος Μπίρης, Στέλιος Γιαμαρέλος, Αχαρτογράφητα ρεύματα: Μια συζήτηση για την Αρχιτεκτονική, τη διδασκαλία της και το δίπολο Μοντέρνου-Μεταμοντέρνου στη Σχολή Αρχιτεκτόνων ΕΜΠ, 1974–2000, Αθήνα: Μελάνι, 2014, 312 σελ. ISBN 978-9609530934

Τα *Αχαρτογράφητα ρεύματα* αποτελούν την καταγραφή και εκ των υστέρων επεξεργασία μιας συνέντευξης του αρχιτέκτονα Τάσου Μπίρη στον επίσης αρχιτέκτονα και ιστορικό Στέλιο Γιαμαρέλο, με αντικείμενο τη διδασκαλία της αρχιτεκτονικής σύνθεσης στη Σχολή Αρχιτεκτόνων του ΕΜΠ κατά τα τελευταία σαράντα χρόνια και τη διείσδυση των μεταμοντέρνων θεωριών στην ελληνική αρχιτεκτονική σκηνή.

Το βιβλίο έρχεται λοιπόν να ανοίξει έναν σημαντικό φάκελο της ιστορίας της μεταπολεμικής ελληνικής αρχιτεκτονικής και της ιστορίας της αρχιτεκτονικής εκπαίδευσης στην Ελλάδα, μέχρι σήμερα κλειστό και σχεδόν πλήρως ανεξερεύνητο: τον φάκελο του «Μεταμοντέρνου». Η γοητεία του βιβλίου όμως δεν έγκειται μόνο στο θέμα του, αλλά και, κυρίως, στη διά του λόγου αντιπαράθεση δύο αρχιτεκτόνων με ηλικιακή απόσταση τριών τουλάχιστον γενεών μεταξύ τους, με διαφορετικές προσωπικότητες και διαφορετικά γνωσιολογικά και θεωρητικά υπόβαθρα – εντέλει, δύο διαφορετικών σχολών σκέψης.

Ο υποκειμενικός «ηθικός» λόγος ενός αρχιτέκτονα εφαρμογής της γενιάς του 1965 απαντά στον «αντικειμενικό» επιστημονικό λόγο ενός ιστορικού και θεωρητικού της γενιάς του 2005. Το αρχιτεκτονικό έργο του Τάσου Μπίρη έχει αποτελέσει επανειλημμένα αντικείμενο μελέτης. Αυτό που κυρίως έχει ενδιαφέρον σε σχέση με το εξεταζόμενο βιβλίο είναι ότι η διαρκής ανανέωση που το χαρακτηρίζει, σε νοηματικό και συντακτικό επίπεδο, είναι ευθέως συναρτημένη με την εκπαιδευτική εμπειρία του Μπίρη και ανατροφοδοτείται από αυτήν.

Ο Στέλιος Γιαμαρέλος, από την άλλη πλευρά, στήνει τα τελευταία χρόνια με μεθοδικότητα και, κυρίως, με θεωρητική επάρκεια και φαντασία μια συστηματική ιστοριογραφική προσέγγιση της ελληνικής αρχιτεκτονικής της δεκαετίας του '80 και του Μεταμοντέρνου στην Ελλάδα, μέσα από μια σειρά κειμένων ή εισηγήσεών του, δημοσιευμένων ή αναρτημένων σε ελληνικές ή βρετανικές εκδόσεις.

Δύο βασικοί άξονες τραβούν το ενδιαφέρον μου στα *Αχαρτογράφητα ρεύματα*. Ο πρώτος άξονας αφορά τον προσδιορισμό του όρου «Μεταμοντέρνο» και τη διερεύνηση της διείσδυσης του φαινομένου του «Μεταμοντερνισμού» στην ελληνική αρχιτεκτονική, από τη δεκαετία του '80 και μετά. Ο δεύτερος αφορά την ενδεχόμενη διάχυση των «μεταμοντέρνων» θεωριών στη διδασκαλία της αρχιτεκτονικής σύνθεσης στη Σχολή Αρχιτεκτόνων της Αθήνας μετά τη μεταπολίτευση.

Η πρώτη, εξαιρετικά πυκνή και ενδιαφέρουσα καταγραφή των σκέψεων του Μπίρη για το «μεταμοντέρνο» φαινόμενο παρουσιάστηκε δεκαπέντε χρόνια πριν, το 2000, σε διάλεξή του στο Πολυτεχνείο της Αθήνας, με τίτλο «Η αρχιτεκτονική στην αρχή της νέας χιλιετίας». Σε αυτήν διατυπώνονται για πρώτη φορά συνεκτικά οι θέσεις του για την «ηθική» του μοντέρνου, «το ασκητικό, το απλό, το γυμνό, το οικουμενικό» του συντακτικού του, την αρχιτεκτονική «με ελάχιστα μέσα», το «στοιχειώδες κατασκευαστικό σύστημα της δοκού επί στύλων».

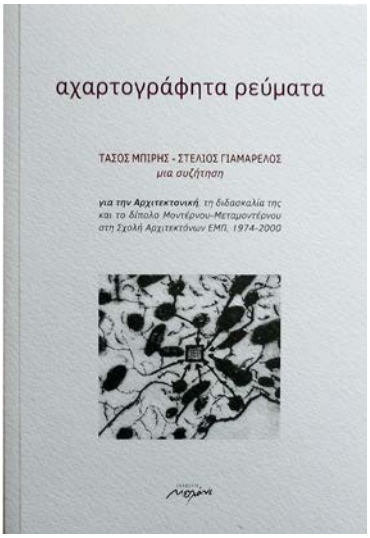
Ο Μπίρης εντόπισε τότε στα φαινόμενα του «Μεταμοντέρνου», ως «γενετικά χαρακτηριστικά» του, τα «σημάδια της μεταλλασσόμενης ωφελιμιστικής κοινωνίας», διέβλεψε το «έλλειμμα πραγματικού ιδεολογικού και κοινωνικού ερείσματος» της αρχιτεκτονικής. Μιλώντας με όρους «ηθικούς» και όχι κριτικούς, ανήγαγε το «Μεταμοντέρνο» σε

Αχαρτογράφητα ρεύματα

ΓΡΑΦΕΙ Ο ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΤΣΑΚΟΠΟΥΛΟΣ

διαρκές κοινωνικό σύμπτωμα. Στα *Αχαρτογράφητα ρεύματα* το θεωρεί, μαζί με τον «διαρκή», όπως τον αποκαλεί, μοντερνισμό, μέρος μιας διαχρονικής συζυγίας, που, αν και αποφεύγει να το διατυπώσει με σαφήνεια, συνιστά γι' αυτόν μια συζυγία «θετικού-αρνητικού», «καλού και κακού».

Επεκτείνοντας, κατά συνέπεια, αξιωματικά, σε διαδοχικές του απαντήσεις, το εύρος του όρου «Μεταμοντέρνο» στο μεγαλύτερο μέρος της διεθνούς και της ελληνικής αρχιτεκτονικής παραγωγής από τα τέλη της δεκαετίας του '80 και μετά, ο Τάσος Μπίρης αποδίδει κοινά χαρακτηριστικά σε αρχιτεκτονικές εντελώς διαφορετικές μεταξύ τους, τόσο ως προς το δομικό και μορφολογικό τους συντακτικό, όσο και ως προς τις φιλοσοφικές και ιδεολογικές αρχές τους. Είναι ένα σημείο στο οποίο μπορούν να διατυπωθούν ισχυρές ενστάσεις, αφού, κατά τη γνώμη μου, τα διαφορετικά αρχιτεκτονικά ρεύματα της δεύτερης μεταπολεμικής περιόδου στην Ευρώπη και την Αμερική, που υπήρξαν κριτικά προς τον μεταπολεμικό φονξιοναλισμό και το λεγόμενο «διεθνές στυλ» και κωδικοποιήθηκαν με τον όρο «Μεταμοντέρνο», έχουν το καθένα διακριτές θεωρητικές αφετηρίες και διακριτά συντακτικά και τυπολογικά χαρακτηριστικά. Και, παρά τη ριζοσπαστική τους διάσταση, πρέπει να θυμόμαστε ότι αυτά τα ρεύματα έχουν τις ρίζες τους στις επίσης ποικίλες (και συχνά αντικρουόμενες) κριτικές εκφάνσεις του ίδιου του μοντέρνου που εμφανίστηκαν μετά τον πόλεμο, κάτι που επισημαίνει εύστοχα και ο Στέλιος Γιαμαρέλος μέσα από τις ερωτήσεις του.

Ο δεύτερος άξονας του βιβλίου, στον οποίο ο Τάσος Μπίρης αναφέρεται στη διείσδυση του «Μεταμοντέρνου» στην ελληνική αρχιτεκτονική εκπαίδευση μετά τη μεταπολίτευση, παρουσιάζει επίσης αναμφισβήτητο ενδιαφέρον. Ανακαλούνται πρόσωπα και περιστατικά και επιχειρείται να σκιαγραφηθεί το τοπίο μιας ισχυρής, αν και «γόνιμης», αντιπαράθεσης μεταξύ ομάδων διδασκόντων στη Σχολή Αρχιτεκτόνων του ΕΜΠ, με άξονα τη διδασκαλία των αρχιτεκτονικών συνθέσεων.

Αν και θα μπορούσε κανείς να διατυπώσει και εδώ ενστάσεις σε σχέση με την επάρκεια της καταγραφής, η οποία αφορά μια εκτενή χρονική περίοδο, περίπου 35 χρόνων, ή σε σχέση με την ενδεχόμενη εκ των υστέρων «λείανση» των αναμνήσεων –αδυναμίες της προφορικής ιστορίας για τις οποίες μας προειδοποιεί έγκαιρα ο Στέλιος Γιαμαρέλος στις δικές του παρεμβάσεις–, δεν υπάρχει αμφιβολία ότι οι δύο συγγραφείς ανοίγουν εδώ μιαν απαραίτητη συζήτηση για την ιστορία της ελληνικής αρχιτεκτονικής εκπαίδευσης, ενόσω ακόμη είναι παρόντες οι περισσότεροι από τους πρωταγωνιστές της. Στο τελευταίο άλλωστε μέρος της συνομιλίας γίνεται μια απόπειρα σκιαγράφησης, μέσα από την αφήγηση του Τάσου Μπίρη, μιας «ιστορίας» της εκπαίδευσης στη Σχολή της Αθήνας των τελευταίων σαράντα χρόνων, ως ιστορίας προσωπικών συμβολών' με την αναφορά δηλαδή στο σύνολο σχεδόν των συναδέλφων του, πάντα με θετικό πρόσημο, που υποστηρίζεται επίσης από την παράθεση στο τέλος του βιβλίου αναλυτικών βιογραφικών σημειωμάτων.

Δεν παύει να παραμένει ωστόσο ανοικτό το κατά πόσον το «Μεταμοντέρνο» διδάχθηκε εντέλει στα έδρανα στης Αρχιτεκτονικής Σχολής της Αθήνας, με εξαίρεση τις κοινωνιοκεντρικές θεωρήσεις της μεταπολιτευτικής περιόδου μιας ομάδας διδασκόντων, που εντάσσονταν μεν στις μεταμοντέρνες προβληματικές συμμετοχικού σχεδιασμού και κριτικής των πολεοδομικών κυρίως θέσεων του μοντέρνου και της κοινωνίας της κατανάλωσης, έθιγαν όμως ελάχιστα τα ζητήματα αρχιτεκτονικής τυπολογίας, σύνταξης ή μορφολογίας που επεξεργάστηκαν οι μεταμοντέρνες προσεγγίσεις στην Ευρώπη και την Αμερική.

Πέρα όμως από τις ενστάσεις, νομίζω ότι τα *Αχαρτογράφητα ρεύματα* ανοίγουν έναν δρόμο. Γιατί είναι φανερό ότι, αν και η ιστορία της εκπαίδευσης στις ελληνικές αρχιτεκτονικές σχολές δεν μπορεί να παρακάμψει την αρχειακή έρευνα, οι προφορικές μαρτυρίες των πρωταγωνιστών παραμένουν πολύτιμες' πολύτιμες ως τεκμήρια αλλά και ως προσωπογραφίες, ιδιαίτερα όταν αποτελούν καρπό μιας συνέντευξης δομημένης με αναμφισβήτητη επιστημονική μεθοδολογία, όπως αυτή που στήνει ο Στέλιος Γιαμαρέλος με τον Τάσο Μπίρη.

(Ο Παναγιώτης Τσακόπουλος είναι αρχιτέκτων.)